

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 1

2011 YILI MERKEZİ YÖNETİM BÜTÇEKANUNU TASARISI İLE 2009 YILI MERKEZİ YÖNETİM KESİN HESAP KANUNU TASARISI PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU GÖRÜŞME TUTANAKLARI

BAŞKAN: Mehmet Mustafa AÇIKALIN (Sivas)
BAŞKANVEKİLİ: Recai BERBER (Manisa)
SÖZCÜ : Hasan Fehmi KINAY(Kütahya)
KÂTİP : Süreyya Sadi BİLGİÇ (Isparta)

-----O-----

26.10.2010

İ Ç İ N D E K İ L E R

- Maliye Bakanının Bütçe ve Kesin Hesap Kanunu Tasarılarını Komisyona
Sunuşu

S Ö Z A L A N L A R

BİRİNCİ OTURUM.....	2
MUSTAFA ÖZYÜREK (İstanbul).....	2
HASİP KAPLAN (Şırnak).....	3
EMİN HALUK AYHAN (Denizli).....	3
HARUN ÖZTÜRK (İzmir)	4
FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (Malatya)	4
MÜNİR KUTLUATA (Sakarya).....	5
MALİYE BAKANI MEHMET ŞİMŞEK (Gaziantep)	6
Kapanma Saati: 12.36	18

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 2

26 Ekim 2010 Salı

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 10.40

BAŞKAN : Mehmet Mustafa AÇIKALIN (Sivas)

BAŞKAN VEKİLİ : Recai BERBER (Manisa)

SÖZCÜ : Hasan Fehmi KİNAY (Kütahya)

KÂTİP : Süreyya Sadi BİLGİÇ (Isparta)

-----0-----

BAŞKAN – Plan ve Bütçe Komisyonunun değerli üyeleri, Değerli Maliye Bakanımız, kamu kurum ve kuruluşlarımızın değerli bürokratları, basınımızın ve televizyonlarımızın değerli temsilcileri; Başkanlık Divanı adına hepinizi sevgiyle, saygıyla selamlıyorum.

Beşinci Yasama yılının 1'inci Birleşimini açıyorum.

Bugün gündemimizde Maliye Bakanımızın bütçe ve kesin hesap kanunu tasarılarını komisyona sunuşu bulunmaktadır.

Sayın Bakana söz vermeden önce birkaç hususu belirtip oylarınıza sunacağım. 2011 yılı Merkezî Yönetim Bütçe Kanunu Tasarısı ile 2009 Mali Yılı Genel ve Katma Bütçe Kesin Hesap Kanun Tasarılarının Plan ve Bütçe Komisyonundaki müzakerelerine ilişkin olarak,

- 1) Müzakere programında meydana gelebilecek yer değişiklikleri konusunda Başkanlığa yetki verilmesi,
- 2) Komisyonunda konuşma sürelerinin, bütçenin tümü üzerindeki görüşmelerde komisyon üyeleri için yirmi dakika, diğer milletvekilleri için beş dakika; bakanlık ve kurum bütçeleri üzerindeki görüşmelerde ise komisyon üyeleri için on dakika, diğer milletvekilleri için beş dakikayla sınırlandırılması,
- 3) Sayın bakanların sunuş konuşmalarının otuz dakikayla sınırlandırılması,
- 4) Söz ve soru sırasında komisyon üyelerine öncelik verilmesi,
- 5) Komisyon üyesi olmayan milletvekillerinin söz kaydının müzakerenin başlamasını takiben iki saat içinde bizzat Başkanlığa başvurmak suretiyle yapılması hususunda Başkanlığa yetki verilmesi,
- 6) Soru sorma süresinin komisyon üyeleri için on dakika, diğer milletvekilleri için beş dakika olmak üzere on beş dakikayla sınırlandırılması,
- 7) İç Tüzük'ün 33'üncü maddesine göre tam tutanak tutulması,
- 8) Merkezî Yönetim Bütçe Kanunu Tasarısı görüşmeleri sırasında bağlı cetvellerde veya hazine yardımlarında meydana gelebilecek değişiklik ve teknik düzeltmelerle ilgili Başkanlığa yetki verilmesi,
- 9) Gerekli hâllerde ivediliği olan tasarı ve tekliflerin de komisyon gündemine alınıp müzakere edilebilmesi hususlarını oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler...

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (Malatya) – Benim bir önerim daha var.

MUSTAFA ÖZYÜREK (İstanbul) – Usul hakkında söz alabilir miyim.

HARUN ÖZTÜRK (İzmir) – “Katma bütçe” dediniz.

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, bunu biliyorsunuz, bundan önceki bütün bütçe tasarılarımızda sunduğumuz önerge.

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Önergeden bize bir fotokopi...

MUSTAFA ÖZYÜREK (İstanbul) – Sayın Başkan, usule ilişkin...

BAŞKAN – Usule ilişkin...

MUSTAFA ÖZYÜREK (İstanbul) – Evet.

BAŞKAN – Buyurun.

MUSTAFA ÖZYÜREK (İstanbul) – Sayın Başkan, Sayın Bakan, değerli milletvekilleri, basınımızın ve bürokrasimizin değerli temsilcileri; hepinizi saygıyla selamlıyorum ve bu dönemin hepimize, ulusumuza hayırlı olmasını diliyorum.

Benim üzerinde durmak istediğim nokta, biliyorsunuz, 5018 sayılı Yasa'nın 16'ncı maddesinde orta vadeli programın mayıs sonuna kadar Resmî Gazete'de yayınlanması öngörülmektedir, orta vadeli programın ise 15 Hazirana kadar yayınlanması öngörülmektedir ve bütçe çağrısıyla eki olan bütçe hazırlama rehberinin ise haziran sonuna kadar yayınlanması öngörülmektedir. Ama ne yazık ki geçmiş dönemlerde olduğu gibi bu dönemde de Hükûmet bu gereklere, yasanın bu açık hükümlerine uymadan bu bütçeyi hazırlamıştır. Bütçe çağrısı ve bütçe hazırlama rehberi 10 Ekimde yayınlanmış, bütçe 17 Ekimde Meclise sunulmuştur.

Değerli arkadaşlarım, bütçe çağrısında Sayın Bakan Şimşek diyor ki: “Kamu idareleri orta vadeli program ve orta vadeli mali plan bütçe çağrısı ve eki bütçe hazırlama rehberi ile yatırım genelgesi ve ek yatırım programı hazırlama rehberinde yer alan makro politikalar, hedef ve gösterge niteliğindeki temel ekonomik büyüklükler, ödenek, teklif tavanları, genel ilkeler ve standartlar ile çok yönlü bütçeleme anlayışı esas alınarak gider ve gelir teklifleri sunulacaktır.” Ne zaman deniliyor bu? 10 Ekimde deniliyor.

Peki, bir hafta içinde bütün bürokrasi, bütün bakanlıklar bu ödenek tekliflerini nasıl hazırlayıp Maliye Bakanlığına sundular ve bir hafta içinde Maliye Bakanlığı bunları birleştirerek bütçe şeklinde önümüze getirdi?

Değerli arkadaşlarım, Anayasa'mız bütçenin nasıl hazırlanacağına dair ayrıntılı düzenlemeler yapmıştır. Onun için de 5018 sayılı Yasa'da buna paralel düzenlemeler yapılmıştır ama Hükûmet bu kurallara uymamayı âdet hâline getirmiştir. Hadi, geçen yıl “kriz yılı” dediniz, peki, 2010 yılı ne yılıydı? Eğer uymayacaksanız bu yasaları niçin çıkarıyoruz değerli arkadaşlarım?

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 3

O nedenle, ben, bu bütçenin hukuki açıdan çok tartışmalı bir bütçe olduğunu ve bu kurallara uyulmadan hazırlanan bir bütçenin de usulüne uygun, yasalara, Anayasa'ya uygun bir bütçe olmadığını komisyonumuzun takdirine sunuyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Öztürk.

Değerli arkadaşlar, müsaade ederseniz, söz isteyen arkadaşı göreyim ben.

HASİP KAPLAN (Şırnak) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Müsaade ederseniz, bakınız, söz isteyen arkadaşı göremiyorum.

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (Malatya) – Sayın Başkan, bu çiçekleri buradan atalım, arkadaşlarımızın çalışma alanını daraltıyor.

BAŞKAN – Değerli üyeler, sadece usulle alakalı söz vereceğim çünkü bakınız, Sayın Bakan sunuş yapacak, müzakerelere henüz başlamadık.

Usule ilişkin değil mi efendim?

HASİP KAPLAN (Şırnak) – Evet.

BAŞKAN – Usulle sınırlı kalmak kaydıyla, buyurun efendim.

HASİP KAPLAN (Şırnak) – Sayın Başkan, bütçe hakkı, parlamenter demokrasinin en kutsal değerlerinden biri. Şeffaflık, çoğulculuk, katılımcılık, ortaklaşma da demokrasinin en önemli unsurlarından. Parlamentonun da en yoğun dönemi kasım ve aralık ayları, bu bütçe görüşmeleri ancak takdir edersiniz ki 40 kişilik komisyonumuzda demin saydığımız ölçütlerde eğer konuşmalar yapılacaksa oldukça adaletsiz bir durumla, eşit olmayan bir durumla karşı karşıyayız.

Evet, bütününü üzerinde yirmişer dakika gruplar adına söz verilmesi doğru, Maliye Bakanlığı sunuşları farklı ama sonraki bakanlıklarla ilgili -ki günde iki tane bakanlık bütçesi görüşülüyor- her üyeye on dakika süre tanınıyor.

Şimdi, bir partinin, Mecliste grubu olan bir partinin 2 milletvekili varsa, on dakikadan 2x10=20 dakika eder. İktidar partisinin 25 üyesi var, 25 üyeyi 10 dakikayla çarptığımız zaman 250 dakika yapar. Buradaki adaletsizliği giderebilmek için -ki bir bakanlığın bütçesinde en azından yedi-sekiz tane genel müdürlük bütçesi geliyor, her yedi sekiz genel müdürlük bütçesine birer dakika ayırsa, hiç konuşmadan bütçe görüşmeleri geçecek- burada gruplara, bakanlık bütçeleriyle ilgili ayrı bir söz hakkı verilmesi gerekiyor. Yirmi dakika veya on dakika, komisyonun takdir göreceği bir şekilde, bakanlık bütçeleriyle ilgili gruplar adına bir ayrı söz hakkı, üyelerin de konuşma hakları belirtilen şekilde olabilir. Bunun düzenlenmesi gerekiyor çünkü gerçekten orta vadeli program elimize yeni ulaştı.

Bir de diğer bir talebimiz var Sayın Başkan. Her bakanlık, bütçelerinin görüşüleceği gün böyle bir paketle geliyor buraya. Şimdi, her gün de görüşme var, pazartesi, salı, çarşamba, cuma günleri. Takdir ederseniz, o gün gelen evrakları, bir bakanlığın bütçesini bir insanın incelemesi, görüşebilmesi, değerlendirebilmesi mümkün değil. Hepimiz etten, kemikten insanlarız, biyolojik olarak bir kapasitemiz var. Ne zamanki robot mobot falan çıkarılırsa ona uygun o zaman olur ama en az üç gün önceden bu belgelerin bize verilmesi gerekiyor, danışmanlarımıza, partilerimizin ekonomik kurullarına inceletmemiz gerekiyor ve buraya sağlıklı bir sunuşla gelmemiz gerekiyor.

Sayın Başkan, bakanlık bütçelerinin evraklarının ve sunuşlarının üç gün önceden komisyon üyelerine verilmesini ayrıca talep ediyorum.

İki talebim var. İkisi de adaletli iki taleptir. Hani “adalet” olan adındaki partinin çoğunluğa dayanarak reddetmeyeceğini umuyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Söz talep eden Kutluata veya Ayhan...

EMİN HALUK AYHAN (Denizli) – Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Usulle ilgili olarak, buyurun efendim.

EMİN HALUK AYHAN (Denizli) – Evet.

Sayın Başkan, komisyonun sayın üyeleri, Sayın Bakan, değerli bürokrat ve basın mensupları; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Başkanım, benim ifade etmek istediğim husus şu: Biz gerçekten ilgili dokümanları daha önceki yıllarda da talep etmiş olmamıza rağmen, gerek elektronik ortamda bu kadar rahat kullanıldığı bir dönemde üyelere kolaylık sağlanması, değerlendirmelerin daha rahat yapılması ve komisyon üyelerinin, muhalefetin katkı sağlaması amacıyla onlara bir rahatlık sağlanması gerekirdi. Biz hâlen bu kadar yıldan sonra yine bunları elektronik ortamda alamıyoruz.

Şimdi, bakıyorum ben, bu, işin bir yönüyle ilgili. Ben kendim ilgili olduğum için veya ilgili olan diğer komisyon üyeleri, belki bu sene bir gün önceden, akşamdan alma şansını elde ettiler. Komisyon çalışanlarından elde ettikleri bilgileri istediğimizde bize aktarma konusundaki yardımlarından dolayı teşekkür ediyorum. Bunu çok değerlendirme fırsatı bulmadık.

İkincisi: Buna ilave olarak bizim sağlıklı olarak hadiseyi değerlendirmemiz için işin hukuka uygun olup olmadığını ne yapmamız lazım, üzerinde konuşmamız lazım.

Şimdi gerçekten, 5018 sayılı Kanun'un, Kamu Mali Yönetim ve Kontrol Kanunu'nun 16'ncı maddesinde orta vadeli programın “Mayıs ayının sonuna kadar toplanarak kalkınma planları, stratejik planlar ve genel ekonomik koşulların gerekleri doğrultusunda makro politikaları, ilkeleri, hedef ve gösterge niteliğindeki temel ekonomik büyüklükleri de kapsayacak şekilde Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığınca hazırlanan orta vadeli programı kabul etmesiyle başlar.” deniyor.

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 4

Şimdi, gerek bu hüküm gereğince ben şunu öğrenmek istiyorum: Piyasa, ekonomik aktörler, Hükümet tarafından ekonomik açıdan gerekli sinyalleri Hükümetten, resmî makamlardan alamamışlardır. Beş ay süreyle gecikmiştir. Dolayısıyla bunun değerlendirilmesi, kamuoyu önünde 2011'e matuf hedeflerin görüşülmesi, değerlendirilmesi, olgunlaştırılması hadisesi maalesef mümkün olmamıştır. Buna ilave olarak bütçe çağrısı, bütçe eki hazırlama rehberi, Maliye Bakanlığınca yatırım genelgesi ve eki programı Planlama Teşkilatınca.

Şimdi bunlara baktığımız zaman, hepsinin daha önce yayınlanması gerekirken hepsinin bir tek günkü aynı Resmî Gazete'de yayınlandığını görüyoruz. Bizim bunlara ilişkin, bunları aynı günde okuyup orta vadeli programa uyup uymadığını kamuoyuna açıklamamız veya hukuka uygun bir şekilde cereyan edip etmediğini göstermemiz maalesef mümkün olmamıştır. Bunların dikkate alınması gerekirdi. Bu ortamda yapacağımız bu görüşmelerin daha önce bilgileri alıp değerlendirememme babında düşündüğümüzde çok sağlıklı olduğu kanaatinde değilim. Kamuoyuna değerlendirme açısından da sıkıntılar, gecikmeler olacağını düşünüyorum. Bunların dikkate alınması gerekiyordu, bunları ifade etmeye çalıştım.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Ayhan.

Değerli arkadaşlar, önergeyi okurken bir teknik hata oldu, 2009 Mali Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesap Kanunu. Onu düzeltiyorum.

Gruplar adına birer kişiye söz verdim.

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (Malatya) – Usule ilişkin söz hakkı...

HARUN ÖZTÜRK (İzmir) – Usule ilişkin söz istiyorum.

BAŞKAN - Usule ilişkin almak şartıyla Sayın Öztürk, buyurun.

HARUN ÖZTÜRK (İzmir) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Bakan, değerli arkadaşlar, basınımızın değerli temsilcileri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Uzatmayacağım. Biraz önce ifade edildi, Hükümet, Anayasa ve yasa tanımazlığını bu bütçeyi sunuşunda da göstermiştir. Üç buçuk ayda tamamlanması gereken süreci 10 Ekimle 15 Ekim arasına sığdırmıştır. Bunun fiilen sığması mümkün değildir yani yasalarımızın öngördüğü sürecin fiilen gerçekleşmiş olmasını kabul etmemiz mümkün değildir. Buna olsa olsa, Maliyenin bilgisayarından çıkan bütçe deriz. Kurumların hiçbir inisiyatifi yoktur çağrılıp imzalatırılmış olmanın dışında.

Diğer bir husus, Türkiye Büyük Millet Meclisinin bundan böyle bütçe gerekçelerini de bütçeyle birlikte Türkiye Büyük Millet Meclisine Anayasa'nın öngördüğü süre içerisinde Maliye Bakanlığının teslim etmesi sağlanmalıdır.

Üçüncü bir husus, Sayıştayın bir önceki yılla ilgili kesin hesap kanun tasarısına esas olan genel uygunluk bildirimini, hazine işlemleri raporu ve diğer dokümanlar eylül ayı içinde Sayıştay Genel Kurulunda kabul edildiği hâlde, bunun da Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulması için bir sebep yok, kabul edildikten sonra.

Türkiye Büyük Millet Meclisinde komisyon niçin İnternet sitesine bunları koyup komisyon üyelerinin veya ilgilenenlerin incelemelerine fırsat tanınmıyor? Biz Sayıştay sitesinden bunları indirerek inceleme fırsatı bulduk ama komisyonun da önümüzdeki dönem için gerekli tedbirleri alarak, bu raporlar kendisine ulaşır ulaşmaz İnternet sitesine koymasını beklediğimi ifade ediyor, hepinize saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Öztürk.

Sayın Aslanoğlu, devam ediyor mu süreniz?

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (Malatya) – Evet efendim, ediyor.

BAŞKAN – Peki, buyurun efendim, usulle ilgili olarak.

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (Malatya) – Sayın Başkan, bir kere söz hakkımızı kesmeyin. Bir bakanlık bütçesinde on dakika da bana yetmez. En azından bir milletvekili arkadaşımın da beş dakikada, burada gelip aşağıdan, komisyon üyesi değilse bile, derdini ifade etmesi, yoresiyle ilgili sorunlarını dile getirmesi, beş dakikada bir yasak savmaktır Sayın Başkanım.

Bunun için, ben, tüm bütçelerde konuşma süresinin yirmi ve on olarak devam etmesini istiyorum. Yani komisyon üyeleri yirmi dakika, diğer milletvekili arkadaşlarımızın da... Onlar da bizim gibi milletvekili. Komisyon üyesi olmak şansını elde etmediyse beş dakikayla sınırlandırmayı içime sindiremiyorum.

Bir: Bu nedenle, en azından yirmi ve on olarak devam etmesini rica ediyorum.

İki: Bazı yetkiler aldınız. Biz illerimizdeki tüm sorunları en az bakanlık yetkilileri kadar biliyoruz, her bakanlık yetkilisi kadar. Burada en azından şu yetkiyi de alabilir misiniz: Geçtiğimiz yıllarda hiçbir ödenek aktarımı yapılmıyordu. Bütçenin son gününe bırakıyor Sayın Maliye Bakanı. "Orada bakarız." diyor. Son günde de hiçbir ödenek aktarımı yapılmıyor. Eğer illerimizin sorununu biz biliyorsak, bu sorunlarda böyle ödenekler gerekiyorsa, bunları dile getiriyorsak, önerge veriyorsak bu önergelerimizi son güne saklamayın. Hangi bakanlığın bütçesinde ise bu önergelerimizi değerlendirin, o bakanlık bütçesinde o anda aktarma yetkisini alalım. Yoksa son güne bırakıyorsunuz, hiçbir şekilde aktarma yetkisi de olmuyor ve bir şekilde geçiriyorsunuz. Bu nedenle eğer bizim önerilerimize bakanlıklar saygı duyuyorsa, görüşlerimizi dikkate alıyorsa, o ilde bir sorun varsa bu soruna eğer bu ödenek aktarılması gerekiyorsa kendileri de baksınlar, etsinler, hakikaten gerekiyorsa... Son güne bırakıp o son günü hiçbir ödenek aktarımı yapmıyorsunuz Sayın Bakan. Lütfen, aldığınız yetkiye bu yetkiyi de alır mısınız? Yetkiyi siz alın efendim.

Tabii, bu devletin bütçesi ama bir de vatandaşın bütçesi var. Haziran ayından itibaren vergi, sosyal güvenlik primi, daha sonra elektrik... İnsanlara söz verdiniz. İnsanları şu anda ikilem içerisinde bırakıyorsunuz. Vergisini ödeyen vatandaş, namuslu vatandaş, dürüst vatandaş ama büyük sorun içinde olan esnaf, KOBİ'ler artık bu vergi, sosyal güvenlik primi yapılandırılmasını, Sayın Bakan, artık laf olmaktan çıkarın. Getiriyorsanız getirin, getirmiyorsanız vatandaşa deyin ki biz bunu getirmiyoruz. Artık...

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 5

HALİL AYDOĞAN (Afyonkarahisar) – Bunlar usulle ilgili değil.

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (Malatya) – Usulle ilgili efendim. Bu devletin bütçesi o da vatandaşın bütçesi.

HALİL AYDOĞAN (Afyonkarahisar) – Tamam ama usulle ilgili değil.

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (Malatya) – Usulle ilgili kardeşim, o da vatandaş bütçesi. Devlet bütçesi görüşülüyorsa vatandaşın da sorununu burada dile getirmek benim görevimdir. Hangi usulden bahsediyorsunuz? Hangi usulden bahsediyorsunuz? Usulsüzlük mü yapıyoruz burada Halil Bey?

BAŞKAN – Sayın Aslanoğlu, tamamlayalım efendim.

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (Malatya) – Bir dakika Sayın Başkan.

HALİL AYDOĞAN (Afyonkarahisar) – Yeri geldiğinde konuşursunuz.

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (Malatya) – Yeridir, bura tam yeridir Halil Bey.

HALİL AYDOĞAN (Afyonkarahisar) – Usul konuşacağım deyip fazla konuşmanın gereği yok.

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (Malatya) – Var var. Benim ne konuşacağımı bana öğretmeyin Halil Bey. Ben ne konuşacağımı bilirim.

Sayın Başkan, müdahale etmiyor musunuz Beyefendiye?

BAŞKAN – Evet müdahale ediyorum. Değerli arkadaşlar, sadece usulle alakalı söz veriyorum herkese.

GÜROL ERGİN (Muğla) – Siz mi susturacaksınız biz mi susturalım.

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (Malatya) – Ben susturmasını bilirim.

HALİL AYDOĞAN (Afyonkarahisar) – Beni kimse susturamaz!

BAŞKAN – Evet Sayın Aslanoğlu, devam edin.

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (Malatya) – Sayın Başkan, burada ben koruma, polis istemiyorum, çünkü korkuyorum. Hep polisler, korumalar. Yani burada kim kimi koruyor? Herkes burada bir görev yapıyor ama komisyonun içinde korumalar, polisler, olmuyor, olmuyor.

BAŞKAN – Evet, Sayın Aslanoğlu, tamam mı efendim? Teşekkür ederim.

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (Malatya) – Halil Bey, bana hangi usulde konuşacağını öğretirse memnun olurum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Aslanoğlu.

Sayın Kutluata söz talebiniz var mı efendim?

MÜNİR KUTLUATA (Sakarya) – Evet efendim.

BAŞKAN – Son olarak Sayın Kutluataya usulle alakalı söz veriyorum efendim.

Buyurun efendim.

MÜNİR KUTLUATA (Sakarya) – Sayın Başkan, ben de bütün hazırunu ve basın mensuplarımızı saygıyla selamlıyorum. Kısa tutmaya gayret edeceğim.

Efendim, orta vadeli programın kanunen Resmî Gazetede ilan edilip bütçenin Meclise gelişi arasındaki süre dört aydır. Bu dört ay bütçenin ciddi hazırlanabilmesi için düşünülmüş bir süredir. Bu sene görüyoruz ki bir hafta arayla bu oldu. Orta vadeli programa göre mi bütçe hazırlandı? Bir bütçe hazırlandı da orta vadeli programı ve mali programı da usulen yetiştirdik ve yazıya mı döktük, orası gerçekten üzerinde durulursa tartışma götürür bir konu olarak görülüyor. Bunu geçen yıl da tartıştık, bu sene olmaması gerekirdi. Gerçekten burayı üzücü bulduğumuzu ifade etmeliyim.

Bu usulle ilgili konuşmamızda bir usule işaret etmek istiyorum. Sayın Bakan, bu sizinle başladı. Siz sunumunuzu daha önceki sunum kitapçıklarından farklı bir formatta yapıyorsunuz. Dolayısıyla, ilk bakışta konuyu kıyaslayacak olanlara, iki yılın bütçesiyle ilgili ne denmiş, hangi konular gerekçe yapılmış konusunda kıyaslamalara bir ölçü vermiyor. Geçen yıl yine başka bir metin, belki yakındı birbirine ama başka formatta yaptınız, sonra kitapçık geldi. Şimdi, yine, biz, çok geniş bir kitapçıkla karşı karşıyayız. Ama alıştığımız formatta bir şeyle üst üste getiremiyoruz. Çünkü biz arzu ediyoruz ki önceki yıl, geçen yıl aynı yerde aynı cevapları görelim. Efendim, denilebilir ki bu bir sunumdur çok geniş... Çok geniş yapabilirsiniz ama bize vereceğiniz örneklerin kıyaslanabilir olma şansını ortadan çıkarmaması gerektiğini düşünüyorum.

Bir başka nokta, Sayın Başkan, oylamaya sunduğu bu senenin uygulamalarıyla ilgili, prensipleri ihtiva eden geniş liste, tabii çok geniş bir liste olduğu için biz o listeyi dinlerken geçen seneki teamüllerimizi devam ettireceğimizi, onların bunun içinde bulunduğunu düşünüyoruz, yine bu son söz hakkı meselesinin tekrar tartışma konusu olmamasını rica ediyoruz. Ama hızlı sıralama içinde dikkatimi çeken önemli noktalardan bir tanesi milletvekillerinin sorularını iki saat önceden verme mecburiyetidir. Bu, çok işleyecek bir uygulama olamaz. İşlerse de Meclisimizin ve milletvekillerimizin, dolayısıyla verimli çalışmalarımızın aleyhine olur. Çünkü milletvekilleri buraya gelip sunumu dinleyip kendi kafalarındaki konuyla ilgili noktalarda cevap alamadıysa o sunumdan, ondan sonra sorularını tevcih etme ihtiyacı duyuyorlar. Bu hususun bir kere gözden geçirilmesinde büyük fayda olduğunu düşünüyorum.

Ben bütün bu usule yönelik tenkitlerimize ve eksiklere rağmen, bu sene, diğer taraftan bütçe tartışmalarının çok aceleyle gelmemesi bakımından sunum yapacak, bütçesi görüşülecek bakanlıkların evraklarının ve dokümanlarının önceden gelmesinin fevkalade büyük önem arz ettiğini her zaman ifade ettik. Çünkü biz burada bir hazırlıkla gelip bakanlık bütçesi tartışmış olmuyoruz o zaman. Bakanın sadece sunumunu tartışmış oluyoruz. Bu sene bu konuda Başkanlığımızın da hassasiyet göstermesini ben de hassaten rica ediyorum ve bütçe görüşmelerimizin hayırlı ve başarılı geçmesi dilekleriyle, hepinize saygılar sunuyorum efendim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Kutluata.

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Bakın hâlâ önergeyi yazılı istedik, yarım saattir gelmedi, siz bize iki saat önceden soruyu ver diyorsunuz.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Kutluata.

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 6

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Teşekkür edin de bir dağıttırın bakalım. Bakın içinde, soruları... Duymadık, biz, mesela, iki saat önceden diye okurken, arkadaşların zaten gürültü, patırtı, kameralardan, bize bir dağıttırabilir misiniz o okuduğunuz önergeyi.

BAŞKAN – Dağıtıyoruz efendim.

Değerli üyeler, bakanlık bütçelerine ilişkin dokümanların erken teslimi konusundaki önerilerinize ben de katılıyorum. Bakanlıkları sözlü olarak uyarımiştık. Ama bu hassasiyet karşısında ilgili bakanlıklara yazılı olarak bütçe dokümanlarının üyelere erken teslimi konusunda yeniden bir uyarıda bulunacağız.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Geçen yıllarda da bildirilmiştı, Sayın Başkan, bakanlıklar uymuyor mu Türkiye Büyük Millet Meclisinin isteğine?

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, bu anda aldığımız yetki bugüne kadar bütçe görüşmelerinde aldığımız yetkiden hiçbir farkı yoktur. Komisyon dışındaki üyelere de gerekli elastikiyet biliyorsunuz görüşmeler sırasında sağlanmaktadır.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Bakanlıkların dokümanlarını Türkiye Büyük Millet Meclisi Plan ve Bütçe Komisyonuna üç gün evvel getirtemiyorsa vay hâline!

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, biraz önce okuduğum önerge ulaştı mı efendim? Önergeyi bekliyor musunuz, okuduğum önergeyi? Yoksa oylayalım.

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Bir değişiklik yapmadıysanız...

BAŞKAN – Değişiklik yapmadım efendim. Bugüne kadar görüştüğümüz bütçelerde ne yetki almışsak aynı yetkiyi alıyoruz.

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Ama hiç “iki saat önceden” diye bir şey var mıydı, üç senedir böyle bir şey var mıydı?

GÜROL ERGİN (Muğla) – İki saat önceden soru vermek ne demek oluyor?

BAŞKAN – Her zaman komisyon üyelerine, hatta biliyorsunuz siz yerlerinizi veriyorsunuz, onlara öncelik veriyoruz. Elastikiyet yapıyoruz. Komisyon üyesi olmayan arkadaşların söz talepleri...

MUSTAFA ÖZYÜREK (Mersin) – Hangi konu, sorular mı?

BAŞKAN – Sorular değil efendim, komisyon üyesi olmayan arkadaşlarımızın söz taleplerini iki saat önceden istiyoruz.

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (Malatya) – Peki, efendim.

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Sayın Bakan, buyurun efendim, söz sırası sizde, konuşmanızı yapmak üzere.

MALİYE BAKANI MEHMET ŞİMŞEK (Gaziantep) - Sayın Başkan, Plan ve Bütçe Komisyonunun saygıdeğer üyeleri, değerli basın mensupları; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

15 Ekim’de Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulan 2011 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Tasarısı ile 2009 Yılı Kesinhesap Kanunu Tasarısının görüşmelerine bugün başlıyoruz.

Ülkemizin imkan ve ihtiyaçlarını esas alan, titizlikle hazırlayıp huzurlarınıza getirdiğimiz 2011 Yılı Bütçesi, AK Parti Hükümetlerinin dokuzuncu bütçesidir. Önceki bütçelerde olduğu gibi bu bütçe ülkemizin dört bir tarafına ihtiyaç duyduğu yatırımı götüren, reel kesimi destekleyen, ekonomik ve sosyal kalkınmaya odaklanmış, toplumsal refahı gözetken, ekonomik ve mali istikrarı gözetken bir bütçedir. Bu bütçe, gerçekçi bir makroekonomik çerçevede hazırlanmıştır.

Sayın Başkan, 2011 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Tasarısı ile 2009 Yılı Kesinhesap Kanunu Tasarısı, Komisyonunuzun yapacağı yoğun ve özverili çalışmalarla değerlendirilecek ve yapıcı katkılarınız sayesinde en iyi şeklini alarak Genel Kurula sunulacaktır.

Yapacağınız bu çalışmalar ve katkılarınız için şimdiden size ve değerli komisyon üyelerine teşekkür ediyorum.

Müsaade ederseniz, önce dünya ve Türkiye ekonomisinin görünümü ile ilgili bir değerlendirme yapmak istiyorum. Daha sonra 2009 yılı Merkezi Yönetim Kesinhesabı ve 2011 yılı Merkezi Yönetim Bütçesi konusunda sizlere bilgi vermek istiyorum.

Sayın Başkan, Değerli Üyeler; 2008’in son çeyreğinden itibaren dört çeyrek üst üste daralan dünya ekonomisi, 2009’un son çeyreğinden itibaren yeniden büyüme trendine girmiştir. Son altmış yılın en ağır krizini yaşayan dünya ekonomisi 2009 yılında yüzde 0,6 daralmıştır. Küresel ekonominin 2010 yılında ise yüzde 4,8 oranında büyümesi beklenmektedir. 2009 yılında yüzde 11 daralan dünya ticaret hacminin ise 2010’da yüzde 11,4 artacağı tahmin ediliyor.

Dünya ekonomisi gelişmekte olan ülkelerin başı çektiği bir iyileşme sürecindedir. Ancak gelişmiş ülkelerdeki sorunların devam ediyor olması dünya ekonomisinin kriz öncesi düzeylere dönmelerini geciktirecektir. 2010 yılı için tahmin edilen yüzde 4,8’lik küresel büyüme, Çin hariç tutulduğunda yaklaşık yüzde 3’e düşmektedir. Aslında Hindistan ve diğer büyük gelişmekte olan ülkeleri hariç tutarsanız çok çok daha düşük düzeylere tabii ki inmektedir.

Bu noktada dünya ekonomileri arasında büyüme açısından önemli bir ayrışma olduğunu görüyoruz. Gelişmiş ülkelerde büyüme oranları zayıf seyrederken Türkiye’nin de aralarında bulunduğu ve Asya’daki gelişmekte olan ülkelerin başını çektiği birçok ülke ekonomik faaliyetlerde belirgin bir toparlanma içerisindedir. 2010 yılında gelişmekte olan Asya ülkelerinde yüzde 9,4’lük, Latin Amerika ülkelerinde yüzde 5,7’lik, Orta ve Doğu Avrupa ülkelerinde yüzde 3,7’lik bir büyüme öngörülmektedir. IMF’nin Türkiye için büyüme tahmini ise yüzde 7,8’dir. 2010’da ortaya çıkan bu tablonun önümüzdeki birkaç yıl daha devam etmesi, gelişmekte olan ekonomilerin küresel büyümenin motoru olması beklenmektedir. Ancak ABD, Japonya ve AB ülkeleri gibi gelişmiş ekonomilerin performansı dünya ekonomisi açısından önemlidir. Türkiye açısından AB’nin durumu çok daha önemlidir. Türkiye açısından Avrupa Birliği’nin durumu tabii ki çok daha önemlidir. İhracatımızın yaklaşık yarısının Avrupa Birliği ülkelerine gittiğini, Türkiye’ye gelen turistlerin yaklaşık yüzde 60’ının Avrupa Birliği ülkelerinden geldiğini, yine Türkiye’ye doğrudan yabancı yatırımların yaklaşık yüzde 75’inin Avrupa

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 7

Birliği ülkelerinden geldiğini dikkate alırsak hakikaten Avrupa Birliğinin Türkiye ekonomisi açısından ne kadar önemli olduğu ortaya çıkmaktadır.

Sayın Başkan, değerli üyeler; içinde bulunduğumuz konjonktür ile ilgili vurgulanması gereken diğer bir konu ise dünya ekonomisindeki toparlanmanın gücü ve sürekliliği konusunda devam eden kaygılardır.

Kamu bilançolarında, hane halkı bilançolarında ve banka bilançolarında ortaya çıkan tahribatlar dünya ekonomisindeki kırılganlıkların temel kaynağını oluşturmaktadır.

Dünyada birçok ülke talep şokunu telafi etmek için uygulamaya konulan genişletici maliye politikaları ve sıkıntıya düşen bankaların desteklenmesi gelişmiş ülkelerin kamu finansman dengelerinde bozulmaya neden olmuştur. Kriz öncesi dönemde gelişmiş ülkelerde yüzde 2-3 aralığında olan bütçe açıklarının GSYH'ye oranı, 2010'da yüzde 8-9'lar seviyesine, hatta bazı ülkelerde, geçen yıl olduğu gibi çift haneli rakamlara ulaşmıştır. Özellikle gelişmiş ülkelerdeki yüksek bütçe açıkları beraberinde kamu borç stokunda önemli artışlara yol açmıştır. Bu durum söz konusu ülkelerde kamu borçlarının sürdürülebilirliğine ilişkin ciddi kaygılara neden olmuştur.

Sayın Başkan, değerli üyeler, krizde birçok gelişmiş ülkenin kamu borcunun milli gelire oranı kriz öncesine göre 20 ile 30 puan arasında artmıştır. 2011 yılı itibarıyla bu oranın, Japonya'da yüzde 234, Yunanistan'da 139, İtalya'da 120, İrlanda'da 102, Belçika'da 103, ABD'de 99, Portekiz'de 87, Fransa'da 88, İngiltere'de 82, Macaristan'da 79, Almanya'da 77 ve İspanya'da 70 olması beklenmektedir. Bozulan kamu borç dinamiklerinin önümüzdeki dönemde bu ülkelerin büyümesini sınırlaması beklenmektedir. Türkiye bu noktada bir ayrışma içerisindedir. Krize rağmen kamu finansman dengelerinde kalıcı bir tahribat yaşamamıştır. 2011'de Türkiye'nin de aralarında bulunduğu sadece birkaç ülke bütçe açığı açısından Maastricht Kriterini sağlayabilecektir. Borç stokunun milli gelire oranı ise AB ortalamasının yaklaşık yarısı kadar olacaktır.

Dünya ekonomisinde kırılganlığın bir diğer önemli unsuru da başta ABD olmak üzere birçok gelişmiş ülkede hane halkı borçluluk düzeyinin hala yüksek olmasıdır. Hane halkı borçluluk düzeyi, konut sektöründeki toparlanmanın cılız olması ve yüksek işsizlik oranları iç talebi olumsuz yönde etkilemektedir.

Küresel toparlanmanın önündeki bir başka risk alanı da bankacılık ve finans sektörüdür. Hâlen dünyada bankacılık sektörü, merkez bankalarının ve hükümetlerin sağlamış olduğu olağanüstü kaynaklarla ayakta durmakta, kredi vermekte çekingen davranmaktadır. Bazı ülkelerde bankacılık sektöründeki tahribat devam etmektedir. Mesela, ABD'de 2009 yılında 140 banka, 2010 yılı Ekim ayına kadar ise 139 banka battı. Tabii bu son dönemlerde batan bankaların nispeten 2008'dekilere oranla daha düşüktü ama yine de tahribatın devam ettiğini göstermesi açısından bu önemlidir. Bankacılık sektörünün tekrar güçlü bir yapıya gelmesi uzun zaman alacaktır. Nitekim yakın zamanda açıklanan Basel 3 kararlarında 2013-2018 yılları arasında yüzde 3,5 olan bankaların sermaye yeterlilik oranlarını kademeli olarak yüzde 7'ye çıkarmaları öngörülmektedir. Bu noktada bir parantez açıp Türkiye bugün itibarıyla Basel 3 kriterlerine göre yüzde 17'lik sermaye yeterlilik oranına sahip bir bankacılık sektörü gibi bir zenginliğe sahiptir.

Küresel toparlanma süreci lineer değil dalgalı bir şekilde seyretmektedir. Kriz sürecinde bozulan kamu mali dengelerinin yarattığı olumsuz etkiler, Avrupa'daki toparlanma sürecini daha kırılgan hale getirmiştir. Euro Bölgesi ekonomilerindeki sorunlar devam ederken ABD'deki toparlanmanın da istenilen düzeyde istihdam yaratmaması ekonomideki kaygıları artırmaktadır. Her ne kadar gelişmekte olan ekonomiler bugüne kadar pozitif yönde bir ayrışma göstermiş olsa da dünya ekonomisinin motoru konumunda olan ABD ekonomisine ilişkin kaygıların devam etmesi tüm dünya için önemli bir belirsizlik kaynağıdır.

Kriz sonrası dönemde gelişmiş ülkeler kamu finansman dengelerini iyileştirmek için bütçelerinde sıkılaştırmaya giderken gevşek para politikası uygulamaya başlamışlardır. Hatta bazı ülkeler kamu ve özel sektör tahvillerini alarak parasal genişlemeye devam etmektedirler. Gelişmiş ülkelerde uygulanan genişletici para politikalarının sonucunda hızla artan global likidite gelişmekte olan ülkeler açısından bir risk unsuru hâline gelmiştir.

Özetle, dünya ekonomisinde 2009 yılının ikinci yarısında başlayan toparlanma eğilimi 2010 yılının ilk yarısında devam etmiştir. Ancak, gelişmiş ülkelerdeki makroekonomik problemlerden ötürü küresel ekonominin son aylarda bir yavaşlama eğilimine girdiğine ilişkin sinyaller alınmaktadır. Gelişmiş ülkelerdeki sıkıntılar nedeniyle kriz öncesi dönemdeki potansiyel büyümeye erişimin zaman alacağı görülmektedir. Bu süreçte gelişmekte olan ülkelerin pozitif yönde ayrışması da sürmektedir.

Bu bağlamda şimdi Türkiye ekonomisi ile ilgili değerlendirmelerime geçmek istiyorum.

Sayın Başkan, değerli üyeler; daha önce de bu Komisyon'da başka vesilelerle ifade ettiğim gibi, Türkiye son altmış yılın en büyük küresel krizinden etkilenmiştir. 2009 yılında ekonomimiz daralmış ve işsizlik oranları yükselmiştir. Ancak sevindirici olan, Türkiye ekonomisinin yüzyılın krizi diye anılan bu krizden güçlü ve hızlı bir şekilde çıkmış olmasıdır.

Bu arada krizin etkilemediği hiçbir AB ülkesi olmamıştır. Bizim yüzde 10,3 büyüdüğümüz bu yılın ikinci çeyreğinde beş Avrupa ülkesi hala daralıyordu. Yüzde 6 büyüdüğümüz 2009'un son çeyreğinde 24, yüzde 11,7 büyüdüğümüz 2010'un ilk çeyreğinde ise 12 AB ülkesi daralmıştır. Sağlam makroekonomik temelleri ve kriz sürecinde aldığı önlemler sayesinde, Türkiye ekonomisi dünyadan pozitif yönde ayrışarak hızlı bir toparlanma sürecine girmiştir. Bu ayrışma özellikle büyümede, istihdamda, kamu finansmanı dengelerinde, uluslararası kredi notlarında ve ülke risk primi gibi temel göstergelerde kendini açık bir şekilde göstermektedir.

Türkiye ekonomisi 2010'un ilk yarısındaki yüzde 11'lik büyüme performansı ile dünyada ilk sıralarda yer aldı. Mevsimsellikten arındırılmış GSYH verilerine baktığımızda Türkiye'nin kriz öncesi seviyesine döndüğünü rahatlıkla görebiliyoruz.

Özellikle ikinci çeyrekte azalan baz etkisine rağmen beklentilerin üzerinde gelen büyüme performansı hepimize büyük moral ve güç verdi. Krizin olumsuz etkilerini büyük ölçüde üzerinden atan Türkiye ekonomisinin, yılın ikinci yarısında bir miktar yavaşlaması beklense de 2010 yılını yüzde 6,8 bir büyümeyle tamamlayacağını öngörüyoruz. Bu

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 8

İhtiyatlı bir tahmindir. Son dönemde açıklanan veriler ekonomik faaliyetlerdeki toparlanmanın üçüncü çeyrekte de güçlü bir şekilde devam ettiğini göstermektedir. Birçok gözlemci Türkiye'nin bu oranın da üzerinde büyümesini beklemektedir. Örneğin IMF, Türkiye'nin 2010 büyüme tahminini yüzde 7,8 olarak açıklamıştır. IMF'nin son tahminine göre, şu an yansıda da görüyorsunuz, 2010-2011 yıllarında ortalama yüzde 5'in üzerinde büyüyecek iki Avrupa ülkesinden biri Türkiye'dir.

Geçen yılki konuşmamda, Türkiye ekonomisindeki güçlü toparlanmanın üç safhada gerçekleşeceğini söylemiştim. İlk safhada, stoklardaki iyileşme ile başladık. Sonra güçlü bankacılık sistemi ve düşük faiz oranları sayesinde özel tüketim canlandı. Son safhada ise Hükümetimizin uygulamaya koyduğu teşvik sisteminin de katkısıyla yatırımlardaki artış güçlü çıkışın kaynağını oluşturdu.

Türkiye ekonomisindeki toparlanmanın en ayırt edici özelliklerinden birisi büyümenin istihdam yaratmasıdır. Türkiye ekonomisi 2007'den bu yana 3 milyona yakın ilave istihdam yaratmıştır. Aynı dönemde istihdam ABD'de yaklaşık 6,5 milyon, 27 Avrupa ülkesinde ise 2,2 milyon azalmıştır. İstihdamdaki güçlü iyileşmelere rağmen işsizlik oranı hala yüksek seviyelerdedir. Hükümet olarak bunu daha aşağıya çekmek için konuşmamın devamında bahsedeceğim gerekli tedbirleri almaktayız.

AK Parti Hükümetleri enflasyon konusunda çok önemli başarıları imza atmıştır. Uzun yıllar çift hanede olan hatta bazen üç haneye çıkan enflasyonu tek hanelere indirdik, küresel krize rağmen tek hanede tuttuk. Türkiye, yüksek enflasyona sahip ülkeler sıralamasında uzun yıllar hep ilk 10 arasındaydı. Bu dönemde 60'lı sıralara kadar geriledik. Manşet enflasyon Eylül ayı itibarıyla yüzde 9,2 düzeyinde gerçekleşmiştir. Geçici vergi etkisinden arındırılmış çekirdek enflasyon endeksi ise yüzde 3 gibi son yılların en düşük oranına inmiştir. Bu bize son dönemlerde özellikle gıda fiyatlarına bağlı olarak artan enflasyonun önümüzdeki aylarda tekrar hızlı bir düşüş trendine gireceğini göstermektedir.

Hükümetimizin gerçekleştirdiği yapısal reformlar sayesinde ülkemizin risk primi düşmüştür. Kriz döneminde ülke kredi notumuz, farklı kredi derecelendirme kuruluşları tarafından çok kısa aralıklarla dört defa artırılmıştır. Yine bu dönemde notu iki kademe yükselen tek ülke, Türkiye olmuştur. Türkiye'nin risk primi göstergeleri kredi notu A düzeyinde olan İspanya, İrlanda ve İtalya gibi gelişmiş ekonomilerden daha iyi duruma gelmiştir. Türkiye, Cumhuriyet tarihinde ilk defa iç piyasada Türk lirası cinsinden 10 yıllık vade ile borçlanmıştır. Yurtdışına ihraç edilen eurobondların vadesi ise 30 yıla çıkmıştır. Bu tahvillerin faizleri, kredi notu Türkiye'den daha yüksek olan ülkelerin çıkardıkları tahvillerden daha düşük düzeydedir. Başta finansal piyasaları olmak üzere, Türkiye ekonomisi bu küresel şoka karşı büyük bir dayanıklılık göstermiştir.

Sayın Başkan, değerli üyeler; Türkiye ekonomisinin krizden güçlü bir şekilde çıktığını, dünyadan pozitif yönde ayrıştığını sizlere rakamlar ve grafiklerle anlatmaya çalıştım. Peki dünyadan ayrışmayı nasıl başardık?

Sağladığımız siyasi ve ekonomik istikrar ve gerçekleştirilen yapısal reformlar sayesinde sağlam makro ekonomik temellere sahip bir ülke olarak krize karşı direnç gösterdik.

Sağlam makroekonomik temeller diyoruz. Peki neyi kastediyoruz, ilk olarak Türkiye'nin bankacılık sektörü, dünyadaki birçok ülke ile karşılaştırılamayacak kadar sağlıklı ve güçlüdür. Bankacılık sektörünün sermaye yeterlilik oranı halen yüzde 20'ler civarındadır. Bankalarımızın aktif kalitesi, kârlılığı ve kredi verme potansiyeli oldukça yüksektir.

İkinci olarak Türkiye'de hane halkı borçluluk düzeyi birçok gelişmiş ve gelişmekte olan ülkeye göre düşüktür. Hane halkının kur riski yok denecek kadar düşük seviyelerdedir. Zira Türkiye'de tüketici kredileri içerisinde döviz cinsi ve dövize endeksli kredilerin payı sadece yüzde 2'dir.

Kamu finansman dengeleri bakımından da birçok ülkeden pozitif yönde ayrılmış durumdayız. Türkiye'de kamu borcunun düşük seviyesi ülkemizin olumlu yönde ayrışmasına destek olan diğer bir husustur. Bunu da 2002'den bu yana uyguladığımız sıkı maliye politikasına borçluyuz. Son 8 yılda bütçe dengelerinde ve kamu borç yükünde önemli iyileşmeler sağladık. 2002'de yüzde 11,5 olan Merkezi Yönetim Bütçe açığının GSYH'ye oranını 2006 yılında yüzde 0,6'ya düşürdük. Tabii ki 2009 yılı kriz döneminde geçici bir şokla bu yüzde 5,5'lara ulaştı. Ama yine de kriz öncesi dört yıllık ortalamaya baktığınız zaman hakikaten Türkiye'nin Maastricht Kriterini yakaladığını görüyoruz ve kriz sonrası dönemde de biraz sonra sunuşta da göreceğiniz gibi çok hızlı şekilde tekrar bütçe dengelerini iyileştirme konusunda önemli bir çaba içerisindeyiz. Aslında ondan önceki, bu 2002 sonrası dönemdeki mali disiplini sayesinde krize karşı bir miktar hareket alanımız oldu, sınırlı da olsa yine de oldu. Bunun bilincinde olduğumuz için tabii ki bu mali disipline kaldığımız yerden devam ettik geçen sene ve bu sene de o şekilde bir bütçe sunacağız.

Hükümetimizin güçlü iradesi ve orta vadeli programımız ile mali planımız mali disiplinin artık temel teminatıdır. Buna göre yansıda da gördüğümüz gibi 2011 yılında da bütçe açığı açısından Maastricht Kriterlerini tutturacak ender ülkelerden birisi olacağız. 2002 yılı sonu itibarıyla AB tanımlı genel yönetim nominal brüt borç stokunun gayri safi yurtiçi hasılaya oranı yüzde yaklaşık 73 iken, bu oranı 2007 yılı sonunda yüzde 39,4'e düşürülmüş. Kriz dönemindeki sınırlı artışlara rağmen Türkiye bugün itibarıyla borç yükü bakımından hala birçok ülkeye göre çok daha iyi durumdadır. 2004 yılından bu yana da kamu borç stoku anlamında Maastricht kriterlerini tabii ki tatmin ediyoruz. 2010 yılında yüzde 42 düzeyinde gerçekleşeceğini tahmin ettiğimiz brüt kamu borç stokunun milli gelire oranı gelişmekte olan ülkelerin ortalamasına yakın bir rakamdır ama Avrupa Birliği ortalamasının oldukça altındadır. Orta vadeli programda yer aldığı üzere borç stokunun millî gelire oranını 2013 yılı sonunda yüzde 37'ye düşürmeyi hedefliyoruz. Ama bu dönemde tabii ki birçok Avrupa ve gelişmiş ülkede borç stoku 2013-2014 yıllarına kadar artmaya tabii ki devam edecektir.

Sayın Başkan, değerli üyeler; sağlam makroekonomik temellerimizin yanında küresel krizi iyi yönetmemizin pozitif yönde ayrışmamıza destek olduğu ortadadır. Krize karşı proaktif önlemler aldık. Likidite ve fon akışının sorunsuz bir biçimde işlemesini ve kredi mekanizmasının normalleşmesini sağlamak, reel sektöre destek olmak, istihdamı teşvik etmek ve finansman kaynaklarını çeşitlendirmek amacıyla çok sayıda önlemleri hayata geçirdik kriz döneminde. Türkiye, ilk defa bir krizi uluslararası kuruluşlardan destek almadan başarıyla atlattı. Oysaki 2008-2010 döneminde tam yirmi bir ülke IMF

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 9

ile stand-by anlaşması yapmak zorunda kaldı ve bu ülkelerin ekonomik performansına baktığınız zaman Türkiye'nin çok gerisinde olduğunu görüyorsunuz.

Sayın Başkan, değerli üyeler; evet, biz son altmış yılın en büyük krizini kendi tedbirlerimizle atlattık. Ama daha önemlisi bu dönemde krizin faturasını halkımıza çıkartmadık. Kriz süresince Türkiye'nin ihtiyacı olan memur alımına devam ettik. Kamu çalışanlarına ve emeklilere enflasyonun üzerinde maaş artışları yaptık. Ülkemizi karayolları, demiryolları ve havaalanları ile donatmaya devam ettik. Ancak dünyada birçok ülke krizin faturasını doğrudan doğruya vatandaşına çıkardı. Yansıda görüldüğü üzere birçok ülkede maaşlar dondurulmuş, emeklilik yaşı ve vergi oranları artırılmış ve yeni vergiler uygulamaya konulmuştur.

Sadece İspanya'dan örnek vermek gerekirse 2010 yılında memur maaşları yüzde 5 azaltılmış, 2011 yılında da dondurulması hedeflenmektedir. 13 bin kamu işçisi işten çıkarılmış, emekli maaşları azaltılma yönünde karar verilmiş, 15 milyar avroluk kemer sıkma programı uygulamaya konulmuş, hatta çocuk yardımında bile kesintiye gidilmiştir.

Portekiz'de durum çok farklı değildir. Kamu çalışanlarının dört yıllığına dondurulması kararlaştırılmış, vergi oranlarının yükseltilmesine karar verilmiş, önemli yatırım harcamaları ertelenmiştir. İngiltere'de yine benzer durumlar görüyoruz. KDV oranlarının yükseltilmesinden, kamu hizmetlerinde kesintiye gidilmesinden, çocuk yardımında kesintiye gidilmesinden tutuverin kabine üyelerinin ve milletvekili maaşlarından yüzde 5 kesintiye gidilmesi gibi kararlar da verilmiştir. Hatta gelir vergisinin üst dilimi yüzde 50'ye çıkartılmıştır.

Fransa'da yine memur maaşları dondurulmuş, kamuda 24.500 civarındaki kadroyu iptal etmiş, kamu çalışanlarının üç yıl içinde 100 bin azaltılması yönünde de kararlar verilmiştir. Yine bu ülkede emeklilik yaşının yükseltilme çalışmaları şu anda devam ediyor.

Yunanistan'da benzer durumlar var. Memur maaşları dondurulmuş, kamu çalışanlarının ikramiyeleri kesilmiş, genel KDV oranı yüzde 23'e kadar yükseltilmiştir.

İtalya'da da yine memur maaşları üç yıl dondurulmuş, bakanların ve 130 bin euro'dan fazla maaş alan kamu çalışanlarının maaşları yüzde 10 düşürülmüştür.

Sayın Başkan, değerli üyeler; aslında birçok benzer ülke daha var. Ben özellikle Macaristan gibi, Ukrayna gibi ülkeleri örnek vermedim çünkü onlar IMF programları çerçevesinde çok daha ağır tedbirler aldılar. Ama AK PARTİ Hükümetleri olarak son sekiz yılda gerçekten ülkemizin birçok önemli problemine çözüm ürettik. Kamu finansman dengelerini iyileştirdik, enflasyonu ve faizi tek haneli rakamlara indirdik, bankacılık sistemini güçlendirdik. Ancak Türkiye'de hâlâ çözüm bekleyen bazı yapısal sorunlar mevcuttur. Bunların farkındayız ve bu sorunların giderilmesi için çözüm üretmeye çalışıyoruz. Makroekonomik açıdan baktığımızda karşımıza iki tane temel sorun çıkmaktadır; bunlar, cari açık ve işsizliktir.

Türkiye ekonomisi yapısal özellikleri nedeniyle, yüksek oranda büyüdüğü her dönemde cari açık vermiştir. Bu, 1990'lı yıllarda da böyleydi, 2000'li yıllarda da böyle oldu. İç tasarruf oranlarının düşüklüğü büyüme dönemlerinde dış kaynağa ihtiyacı artırmaktadır. Nitekim 2010 yılında cari açığın 39,3 milyar dolar seviyesine çıkacağını ve bunun gayri safi millî hasılaya oranının yaklaşık yüzde 5,4 civarında olacağını öngörüyoruz.

Cari açığın finansmanı önemli ölçüde tabii ki özel sektör kredileri ve portföy yatırımlarıyla şu anda yapılmaktadır. Yabancı doğrudan yatırımlarda ciddi bir azalma söz konusu çünkü yabancı doğrudan yatırımların yaklaşık yüzde 75'inin geldiği Avrupa Birliğinde makroekonomik sıkıntılar devam etmektedir.

Mevcut küresel likidite koşullarını ve Türkiye'nin sağlam makroekonomik temellerini, hızlı büyümeyi dikkate aldığımızda cari açığın finansmanının önümüzdeki birkaç yılda sorun olmayacağını öngörmekteyiz. Ancak bu problemin orta ve uzun vadede çözümü için yani daha idare edilebilir bir noktaya taşınması için gerekli tedbirleri aldık ve almaya devam ediyoruz.

Cari açığa neden olan hususlardan ilki Türkiye'nin enerjide dışa bağımlılığıdır. Aslında bu yansıda da göreceğiniz gibi, Türkiye enerjide kendi kendine yetseydi cari açık neredeyse vermeyecekti. Ülkemizde yüksek oranda bulunan yenilenebilir enerji kaynağının harekete geçirilmesi için her türlü çabayı gösteriyoruz. Türkiye rüzgâr enerjisi kapasitesi bakımından Avrupa'da daha birkaç yıl önce 35'inci sıradayken 2009'da 13'üncü sıraya yükselmiştir. Nükleer enerjide Rusya ile önemli bir anlaşma imzalandı. Bu konuda diğer bazı ülkelerle görüşmeler devam ediyor.

İkinci olarak tabii ki Türkiye'deki üretim önemli ölçüde kâr marjı düşük, teknoloji yoğunluğu nispeten düşük olan ürünlerdir yani bizim daha ileri teknoloji üreten ve daha yüksek katma değer yaratan bir üretim yapısına yönelmemiz gerekiyor. Bu konuda da önemli adımlar attık. ARGE reformunu 2008 yılında yürürlüğe koyduk. ARGE reformu ile verimliliği yüksek, inovasyona ve kaliteli ürüne dayalı, teknoloji yoğun üretimi destekliyoruz. Kişi başına ARGE harcaması 2002 yılındaki seviyesinden 2008 yılında iki kat yani ikiye katlanmıştır, 98 dolara çıkmıştır. Türkiye, 500'den fazla çalışanı olan büyük firmalar bazında dünyada en çok ARGE faaliyetinde bulunan ülkelerden bir tanesidir. Burada şunu kastediyorum: En fazla şu anda kaynak artışı sağlayan, en hızlı büyüyen ülkelerden bir tanesidir.

Üçüncü olarak, hatırlarsanız, 2009 yılında teşvik sistemimizi gözden geçirdik ve özellikle cari açığı azaltacak bir biçimde yapılandırdık. Dış ticaret açığının yüksek olduğu sektörlerle büyük yatırımlar çerçevesinde daha yüksek oranda teşvik verdik.

Yaptıklarımızın semeresini de görmeye başladık. Yeni teşvik sisteminin yürürlüğe girmesinin ardından 2009 yılı Ağustos ayından 2010 yılı Eylül ayı sonuna kadar 4.478 adet yatırım teşvik belgesi düzenlenmiştir. Düzenlenen yatırım teşvik belgelerinin 4.244 adedi yerli firmalar, 234 adedi de yabancı sermayeli firmalar tarafından alınmıştır. Bu dönemde yerli firmaların öngörülen sabit sermaye yatırım tutarı 51,6 milyar TL olurken, yabancı sermayeli firmaların sabit sermaye yatırım tutarı 12,6 milyar TL'dir. Böylece öngörülen toplam sabit sermaye yatırım tutarı 64,1 milyar TL olmuştur. Yeni teşvik sisteminin yürürlüğe girmesinin ardından son bir yıldır düzenlenen belgelerde toplam yaklaşık 195 bin vatandaşımıza istihdam imkânı yaratılması öngörülmektedir.

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 10

Dördüncü olarak Türkiye'nin rekabet gücünün artırılması anlamında altyapı yatırımları büyük önem taşımaktadır. Bölünmüş yol uzunluğu 2003 yılında 6.100 km civarında iken Ekim 2010 itibarıyla yaklaşık 19.030 km'ye ulaşmıştır. 2012 yılında toplam bölünmüş yol uzunluğunu 22.500 km'ye çıkarmayı hedefliyoruz.

Demiryollarında da yatırımlarımız devam etmektedir. Yurdumuzu hızlı tren ağlarıyla örüyoruz. Başta Ankara-İstanbul, Ankara-Konya, Ankara-Sivas ve Halkalı-Kapıkule hatları olmak üzere toplam uzunluğu 2.300 km ve toplam yapım bedeli 10,4 milyar dolar olan hızlı tren projelerimizin yapım çalışmalarına devam edilmektedir. Son sekiz yılda ortalama 135 km yeni demiryolu döşenmiştir. 1951-2002 yılları arasında ise yılda ortalama 18 km yeni demiryolu yapılmıştır.

Türkiye, havacılık alanında da çok önemli bir aşama kaydetmiştir. Türkiye'de uçan yolcu sayısı 2002 yılında 33 milyon 784 bin kişi iken, 2009 yılında bu sayı 85,5 milyon kişiye ulaşmıştır. 2010 yılının ilk on ayındaysa yaklaşık 79,3 milyon kişiye ulaşmıştır.

Son olarak dünya ile rekabet etmek için eğitime önem veriyoruz. Dünya ticaretinde bilginin ağırlığı giderek artmaktadır. Bu nedenle iyi eğitilmiş nüfus son derece önemlidir. Kaliteli beşeri sermayeye sahip olan ülkeler kalkınmada da önde olan ülkeler olmuştur. Eğitime verdiğimiz önemin bir göstergesi olarak 2011 yılında Milli Eğitim Bakanlığı bütçesini yüzde 20,8 oranında artırarak 34,1 milyar TL'ye, üniversitelerimizin bütçesini de yüzde 23 oranında artırarak 11,5 milyar TL'ye çıkarıyoruz. Okullaşma oranlarında da önemli iyileşmeler kaydettik.

Son olarak geleneksel sektörlerin değişim ve dönüşümü için çalışmalar yapıyoruz. Bu kapsamda markalaşmayı ve özgün ürün geliştirmeyi teşvik ediyor, geleneksel sektörlerin fiyat avantajı sağlayacağı bölgelere taşınmasını tabii ki teşvik ediyoruz.

Yapısal sorunlarımızdan bir diğeri de işsizliktir. Ekonomik kriz nedeniyle kriz öncesi döneme göre birçok ülkede işsizlik oranları ciddi oranda artışlar göstermiş, bazı ülkelerde kriz öncesine göre işsizlik oranları ikiye katlanmıştır. Ülkemizde de işsizlik oranı küresel krizin getirdiği belirsizlik ortamında yüzde 16'lara kadar çıkmıştı. Ancak, ekonomik faaliyetlerdeki canlanma ve istihdamın artırılmasına yönelik aldığımız tedbirler sayesinde Temmuz 2010 itibarıyla yüzde 10,6 seviyesine gerilemiştir. Mevsimsellikten arındırılmış işsizlik oranlarına baktığımızda da benzer bir düşüş görülmektedir. Şu anda mevsimsellikten arındırılmış işsizlik oranı yüzde 11,6 düzeyindedir. Tabii ki önümüzdeki aylarda mevsimsel etkilerden dolayı manşet işsizlik oranlarında bir miktar artış olacaktır. Bu nedenle 2010'un tümünde ortalama işsizlik oranının yüzde 12 civarında olmasını bekliyoruz. Ancak önümüzdeki birkaç yıl içerisinde işsizlik oranlarını aşağıya çekmeyi, aşağı doğru bir trendde tutmayı hedefliyoruz.

Türkiye'de işsizlik sorununu etkileyen üç temel faktör söz konusudur. İlk olarak Türkiye'nin takdir edersiniz ki genç bir nüfusu vardır ve her yıl 500-600 bin kişi iş gücüne katılmaktadır. İkinci olarak gelişmiş ülkelere oranla tarımda çalışan nüfusun toplam istihdamdaki payı son yıllarda düşmesine rağmen hâla çok yüksektir. Dolayısıyla bu sektörden sanayi ve hizmetler sektörüne geçiş devam etmektedir, önümüzdeki dönemde de devam edecektir. Bu da işsizlik oranlarının azalmasını yavaşlatan bir husustur. Son olarak iş gücünün önemli bir kısmının eğitim düzeyinin düşük olması veya istihdam edilecek alanlarla iş gücünün niteliği arasında uyumsuzluk olması bir sıkıntı yaratmaktadır. Zira, Türkiye'de işsizlerin yaklaşık yüzde 60'ı lise altı eğitime sahiptir.

Türkiye'de işsizlik sorununu çözmek için birçok tedbir aldık. İlk olarak aktif iş gücü politikaları çerçevesinde iş gücünün niteliğinin artırılmasına yönelik eğitimlere, programlara ağırlık verdik. İkinci olarak bölgesel kalkınma projelerini hızlandırarak yeni istihdam alanları açıyoruz. Üçüncü olarak yeni uyguladığımız teşvik sistemi sayesinde yatırımları ve istihdamı artırıyoruz. Dördüncü olarak istihdam üzerindeki yükleri azaltarak yeni ve kayıtlı istihdamı teşvik ediyoruz.

Çalışmaları sürmekte olan ulusal istihdam stratejimizde ana eksenlerden biri olarak iş gücü piyasasının esnekleştirilmesi yer almaktadır. Bu kapsamda, güvenceli esneklik modellerinin yaygınlaştırılması planlanmaktadır. İstihdam stratejimizin eğitim-istihdam ilişkisinin güçlendirilmesi ekseninde ise erişilebilir bir eğitim sistemi ile herkese temel beceri ve yetkinliklerin kazandırılmasını amaçlıyoruz. Bu kapsamda, genel mesleki eğitimin kalitesinin artırılması, hayat boyu öğrenme için ortamın iyileştirilmesi, eğitim-iş gücü piyasası uyumunun sağlanması, aktif iş gücü programının yaygınlaştırılması ise diğer önceliklerimizi oluşturmaktadır.

Sayın Başkan, değerli üyeler; özetle, gerçekleştirdiğimiz yapısal reformlar ve krize karşı aldığımız önlemler neticesinde, ekonomide başlayan toparlanmanın kalıcı olmasını sağlamak için bir çaba içerisindeyiz. Sağlam ekonomik temellerimiz Türkiye'nin orta ve uzun vadeli görünümü konusunda tabii ki ümitli olmamızı mümkün kılmaktadır. Türkiye, genç nüfusu, güçlü girişimci kültürü ve uygulamaya koyduğumuz yapısal reformlar sayesinde geleceğe emin adımlarla yürümektedir. Son altmış yılın en büyük krizine rağmen göreve geldiğimiz 2002 yılında 3 bin 500 dolar civarında olan milli gelirimizi 10 bin doların üzerine bu yıl sonu itibarıyla çıkartmış olacağız. Küresel krizin başında dünya ekonomileri sıralamasında 17'nci sırada yer alan Türkiye, IMF tahminlerine göre gelecek sene 16'ncı sıraya gelecektir. 2002 yılında ise 26'ncı sıradaydık.

Sayın Başkan, değerli üyeler; şimdi sizlere bu vizyonla hazırladığımız 2011-2013 orta vadeli program ve mali plan dönemindeki bazı hedef ve politikalarımızdan bahsetmek istiyorum.

Orta vadeli mali planda, 2011 yılı merkezi yönetim bütçe açığının millî gelire oranının yüzde 2,8 olarak gerçekleşeceğini, 2012 ve 2013 yıllarında sırasıyla yüzde 2,4'e ve 1,6'ya düşeceğini öngördük. Genel yönetim açığının ise aynı yıllarda sırasıyla yüzde 2,1; yüzde 1,8 ve yüzde 1,1 olarak gerçekleşeceğini tahmin etmekteyiz. Bu dönemde, faiz dışı fazlanın ise gayri safi yurtiçi hasılaya oranının 2011, 2012 ve 2013 yıllarında sırasıyla yüzde 1,2; yüzde 1,5 ve yüzde 1,7 olarak gerçekleşeceğini öngörüyoruz.

Sayın Başkan, değerli üyeler; mali plan döneminde uygulayacağımız maliye politikası ile büyümeye istikrar kazandırmayı, istihdamı artırmayı ve kamu dengelerini iyileştirmeyi hedefliyoruz. Bu dönemde bu hedef ile uyumlu olarak bütçe açığı ve borç stokunun millî gelire oranını azaltmayı ümit ediyoruz. Sağlık, eğitim ve sosyal nitelikli harcamalara öncelik vererek toplumun yaşam kalitesini yükseltmeyi ve beşeri sermayenin niteliğini artırmayı hedefliyoruz. Orta ve uzun

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 11

vadede ekonominin verimliliğini ve üretken yapısını destekleyen karayolu, demiryolu, havalimanı, raylı sistem, baraj ve sulama ile bilgi ve iletişim teknolojileri gibi altyapı yatırımlarına tabii ki ağırlık vereceğiz. Bölgesel gelişmişlik farklarını azaltmak için Güneydoğu Anadolu Projesi, Doğu Anadolu Projesi, Konya Ovası Projesi başta olmak üzere ekonomik ve sosyal altyapı projelerine devam ediyoruz. Mali plan döneminde gelir politikalarımızın temel amacını büyüme, yatırım ve istihdamın desteklenmesi ve ekonomide kayıt dışılığın azaltılması olarak belirledik. Bu amaç doğrultusunda vergi politikalarının uygulanmasında proaktif bir strateji izleyeceğiz. Vergilemede istikrar ve öngörülebilirliği esas alacağız. Vergi sistemini etkinlik, basitlik ve vergilendirmede adalet ilkeleri doğrultusunda gözden geçirmeye devam edeceğiz. Vergi kanunlarında yer alan istisna, muafiyet ve vergi indirimi hükümlerini yeniden değerlendirerek vergi mevzuatını sadeleştirmeye devam edeceğiz. İstisna, muafiyet ve indirimler nedeniyle oluşan vergi harcamalarının mali boyutunun tespitine yönelik çalışmalar devam ediyor. Kayıt Dışı Ekonomiyle Mücadele Stratejisi Eylem Planını, uygulama tecrübesi ışığında güncelliyoruz. Söz konusu plan kapsamında kayıt dışılıkla mücadeleye tüm kurumların ve toplum kesimlerinin katılımını sağlayacağız. Mali plan döneminde özette kayıt içi faaliyetleri özendiracağız, denetim kapasitesini artıracamız, vergi tahsilatında etkinliği artıracamız, yaptırımların caydırıcılığını güçlendireceğiz.

Sayın Başkan, değerli üyeler; Kesin Hesap Kanunu Tasarısı görüşülecek olan 2009 yılı bütçesinde, bütçe giderleri 268,2 milyar lira, bütçe gelirleri 215,5 milyar lira ve bütçe açığı 52,8 milyar lira düzeyinde gerçekleşmiştir. 2009 yılında faiz giderleri 53,2 milyar lira, faiz dışı fazla ise 440 milyon lira olarak gerçekleşmiştir. 2008 yılında yüzde 23,9 olan bütçe giderlerinin gayri safi yurtiçi hasılaya oranı, 2009 yılında yüzde 28,2 olmuştur. 2008 yılında yüzde 22,1 olan bütçe gelirlerinin gayri safi yurtiçi hasılaya oranı ise 2009 yılında yüzde 22,6 olarak gerçekleşmiştir. 2009 yılında bütçe açığının gayri safi yurtiçi hasılaya oranı yüzde 5,5 düzeyinde gerçekleşirken, faiz dışı fazlanın gayri safi yurtiçi hasıla içindeki payı binde 0,5 düzeyinde olmuştur.

Sayın Başkan, değerli üyeler; konuşmamın bu bölümünde sizlere 2010 yıl sonu gerçekleşme tahminlerimiz ile ilgili açıklamalarda bulunacağım.

2010 yıl sonu itibarıyla merkezî yönetim giderlerinin 297 milyar lira, merkezî yönetim bütçe gelirlerinin 252,8 milyar lira, bütçe açığının 44,2 milyar lira, faiz dışı fazlanın 5,3 milyar olarak gerçekleşeceğini tahmin etmekteyiz. Bu çerçevede 2010 yılı başlangıç bütçesine göre 2010 yıl sonunda bütçe giderlerinin yüzde 3,5 yani yaklaşık 10 milyar TL, bütçe gelirlerinin ise yüzde 6,8 yaklaşık olarak 16 milyar TL oranında artması beklenmektedir. Bütçe açığının ise yaklaşık 6 milyar TL azalarak 50,2 milyar TL'den 44,2 milyar TL'ye düşmesi öngörülmektedir. Sonuç olarak 2010 yılı bütçesinde yüzde 4,9 olarak öngördüğümüz bütçe açığının millî gelire oranının yıl sonunda yüzde 4 olarak gerçekleşeceğini tahmin etmekteyiz. Giderlerdeki artış özellikle altyapı yatırım harcamalarındaki artıştan kaynaklanırken gelirlerdeki artış esas itibarıyla ekonomik büyümeden ve yürütülen çalışmaların yani Bakanlığımızca yürütülen çalışmaların olumlu etkilerinden kaynaklanmaktadır.

2010 yılı bütçe ödeneklerine yatırımlar için ilave 11 milyar TL kaynak ayırdık. Bu tutarın 7,5 milyar TL'lik kısmı ulaştırma yatırımlarına, 525 milyon TL'lik kısmı KÖYDES Projesine, kalan kısmı da TÜBİTAK, ARGE, SODES, afet konutları yapımı ve diğer yatırımlara ilave edilmiştir. Yatırımlara ilave ettiğimiz bu tutar olmasaydı 2010 yılı bütçe açığımız yüzde 4 yerine muhtemelen yüzde 3'ün çok az altında gerçekleşecekti. Bu noktada AK PARTİ'nin iktidarda bulunduğu sekiz yıllık dönemdeki ortalama bütçe açığı ile bu dönemden önceki sekiz yıllık bütçe açığını kıyasladığımızda hakikaten bütçe performansı net bir biçimde ortaya çıkmaktadır. 1995-2002 döneminde ortalama bütçe açığı yüzde 8,2 düzeyinde iken 2003-2010 döneminde küresel krize rağmen yüzde 3,6 düzeyinde gerçekleşmiştir.

Sayın Başkan, değerli üyeler; 2011 yılı bütçesi, AK PARTİ iktidarının dokuzuncu, 60'ıncı Hükûmetimizin ise hazırladığı dördüncü bütçe olma özelliğini taşımaktadır. Bildiğiniz üzere 2010 yılı bütçesini bir krizden çıkış bütçesi olarak hazırlamıştık ve 2010 yılında bu hedefimize ulaştık. 2011 yılı bütçesi ise sürdürülebilir büyümenin devamlılığını sağlarken aynı zamanda mali dengeleri daha da iyileştireceğimiz bir bütçe olarak hazırlanmıştır. Birazdan detaylarını vereceğimiz 2011 yılı bütçesinde faiz giderlerimizi azaltırken faiz hariç giderleri ise nominal büyüme oranının altında artırıyoruz. Diğer yandan bütçe gelirleri ve vergi gelirlerimizde ise nominal büyüme oranında artış öngörüyoruz. Bu suretle 2011 yılı bütçe açığını, 2010 yılı gerçekleşme tahminine göre yaklaşık yüzde 24 oranında düşürmeyi hedefliyoruz.

2011 yılı bütçesi ile ilgili açıklamalarımıza geçmeden önce, 2011 yılı bütçesinin hazırlığında temel aldığımız makro ekonomik büyüklükleri sizlerle paylaşmak istiyorum. 2011 yılı için, gayri safi yurt içi hasıla büyüklüğü 1 trilyon 215 milyar lira, büyüme oranı yüzde 4,5; TÜFE yıl sonu tahmini yüzde 5,3; ihracat 127 milyar dolar, ithalat 199,5 milyar dolar olarak hedeflenmiştir. 2011 yılı bütçesine baz oluşturan makroekonomik varsayımlarımızın ihtiyatlı ve gerçekçi olduğu kanısındayız.

Sayın Başkan, değerli üyeler; şimdi sizlere 2011 yılı bütçesinin temel özelliklerinden bahsetmek istiyorum. 2011 yılı bütçesi reel kesimi destekleyen bir bütçedir. Bütçemizde esnaf kredileri ve tarımsal kredilerde faiz desteğine, ihracat desteklerine, küçük ve orta ölçekli işletmelere sağlanan desteklere, hazine teşvik ödemelerine devam ediyoruz. İstihdamın maliyetini azaltmak amacıyla yürürlüğe koyduğumuz işveren primi 5 puan indirimi uygulamasını da bu dönemde sürdürüyoruz.

2011 yılı bütçesi sosyal nitelikli bir bütçedir. Sosyal kesimlerin desteklenmesi için daha fazla kaynak ayırıyoruz. Ekonomik olarak dezavantajlı kesimleri desteklemeyi sürdürüyoruz. Bu kapsamda, Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Fonuna aktarılan kaynağı yüzde 12,8 oranında artırarak 2,2 milyar TL'ye çıkarıyoruz. Ayrıca yeşil kartlılara sağlamış olduğumuz sağlık yardımı ödeneklerini 4,7 milyar TL'ye çıkarıyoruz. Sosyal destek projesi ve kırsal kesimden kentlere göç eden aileleri kent hayatına uyum sağlamak üzere destekliyoruz. Özürlü eğitimi ve evde bakımı uygulamasına tabii ki daha fazla kaynak aktarıyoruz. Terörden zarar gören vatandaşlarımızın zararlarını tazmin etmeye devam ederek sosyal barışı ve devlete olan güveni destekliyoruz. Kız öğrencilerin taşıma giderlerini bütçeden karşılayarak kızlarımızın okumasını teşvik ediyoruz. Bu vesile ile Anayasa değişikliği ile gelen pozitif ayrımcılığın da bir örneğini hayata geçirmiş oluyoruz.

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 12

2011 yılı bütçesi kamu görevlilerini ve emeklileri gözetken bir bütçedir. 2011 yılında memurlarımızın aylıklarında yapılacak artışlar, devletin mali imkânları, ülkenin ekonomik gelişmesi ve enflasyon hedefi ile toplu görüşme süreci sonucunda anlaşmaya varılan hususlar göz önünde bulundurmak suretiyle belirlenmiştir. Buna göre 2011 yılında kamu görevlilerinin maaşlarında ocak ayında yüzde 4 ve temmuz ayında yüzde 4 oranında artış sağlanacaktır. Ayrıca kamu personelinden ek ödemesi olmayanların aylıklarının iyileştirilmesi ve ücret adaletinin sağlanması amacıyla 2006 ve 2008 yıllarında önemli ölçüde artırılan ek ödeme tutarlarında ilave 80 liralık bir artış sağlanacaktır. Böylece kamu personeli arasında kısmen var olan ücret dengesizliğinin önemli ölçüde azaltılması suretiyle eşit işe eşit ücret ilkesine uygun olarak ücret adaletinin sağlanması yönünde önemli bir mesafe alınmış olacaktır. Bununla birlikte çalışmayan eş için ödenmekte olan aile yardımı ödeneğinde ocak ve temmuz aylarında ilave 20'şer liralık artış sağlanacaktır. Sözleşmeli personel de devlet memurlarına ödenmekte olan aile yardımı ödeneğinden aynı usul ve esaslar dahilinde yararlandırılmaya başlanacaktır. Bu, nispeten yeni bir husustur.

Yapılacak artışlar sonucunda 2010 yılı Ekim ayında aile yardımı ödeneği dahil en düşük devlet memurunun 1.300 lira olan net maaşı 2011 yılı Ocak ayında 1.454 liraya, temmuz ayında ise 1.532 liraya yükselecektir. Böylece 2011 yılında en düşük devlet memuru aylığında yaklaşık yüzde 17,9 oranında artış yapmış olacağız. 2011 yılı için tüketici fiyatlarında öngörülen kümülatif artış ise yüzde 5,3 tür. 2010 yılı Ekim ayında 1.577 lira olan aile yardımı dâhil ortalama memur maaşı 2011 yılı Ocak ayında 1.717 liraya, temmuz ayında ise 1.793 liraya yükseltilecektir. Böylece 2011 yılında ortalama devlet memuru aylığında yaklaşık yüzde 13,7 oranında artış sağlamış olacağız. Diğer taraftan, Sosyal Güvenlik Kurumu tarafından işçi, esnaf ve tarım sigortalısı emeklilerine ödenen aylık ve gelirler, 2011 yılı Ocak ayında 60 TL'den az olmamak üzere yüzde 4 oranında ve temmuz ayında ise yüzde 4 oranında artırılabilecektir.

Sayın Başkan, değerli üyeler; 2003 Ocak-2010 Eylül döneminde TÜFE'deki kümülatif değişim yüzde 103,5 olmuştur. Buna karşılık, söz konusu dönemde aynı bazlı en düşük memur maaşı 2002 Aralık ayında 392 TL iken, 2010 Ekim ayında 1.300 TL'ye çıktı, artış yüzde 207 oldu.

Net asgari ücret, benzer şekilde, 184 liradan 599 liraya çıkmış, artış yüzde 194,3 olmuştur.

En düşük SSK emekli aylığı 2002 Aralık ayında 257 liradan, Ekim 2010 yılında 720 liraya çıkmıştır, artış yüzde 180 olmuştur.

En düşük BAĞ-KUR esnaf emekli aylığı yine Aralık 2002'de 149 lirayken, 2010 Ekim ayında 578 TL'ye çıkmıştır ve artış yaklaşık yüzde 289 civarında olmuştur.

En düşük BAĞ-KUR çiftçi emekli aylığı 2002 Aralık ayında 66 lira iken, 2010 Ekim ayında 410 liraya çıkmıştır, artış yüzde 523 civarında olmuştur.

En düşük memur emekli aylığı 2002 Aralık ayında 377 lira iken, Ekim 2010 yılında 898 liraya çıkmıştır ve artış yüzde 138,6 olmuştur.

65 yaş aylığı 2002 Aralık ayında 24 lira iken, yine Ekim 2010 yılında 101 liraya çıkmıştır ve yaklaşık yüzde 312 civarında bir artış gerçekleşmiştir.

Muhtar aylığı 2002 Aralık ayında 97 TL iken, 2010 Ekim ayında 354 liraya çıkmıştır, artış yüzde 263,9 olmuştur.

Bu oranlar ve maaş tutarları; çalışan, emekli ve dar gelirli vatandaşlarımızın malî durumlarının 2002 yılına göre iyileştiğini, gelirlerinde reel artışlar olduğunu açıkça ortaya koymaktadır.

2011 yılı bütçesi öğrencilerimiz için daha fazla kaynak ayıran bir bütçedir. 2011 yılında öğrencilere sağlanan burs ve harç desteği ödeneklerini yüzde 22 artırıyoruz. 2011 yılı enflasyon tahmininin yüzde 5,3 olduğu dikkate alındığında yaklaşık 4 katlık bir artış sağlamış oluyoruz.

Öğrenim ve harç kredisi ödeneklerini yüzde 17,5, taşınmalı eğitime yapılan desteği yüzde 10 oranında artırıyoruz. İlköğretim öğrencilerine ücretsiz ders kitabı desteğine devam ediyoruz.

2011 yılı bütçesi özürli vatandaşlarımıza desteği artıran bir bütçedir.

2011 yılında özürli eğitimi ve evde bakım desteğine ayırdığımız ödenekleri yüzde 33 oranında artırarak 3,2 milyar liraya çıkartıyoruz.

Yine 2011 yılı bütçesi eğitime ve sağlığa ayrılan kaynağın artırıldığı bir bütçedir.

Daha önce de ifade ettim, 2011 yılında Millî Eğitim Bakanlığı bütçe ödeneklerini yaklaşık yüzde 20,8 oranında artırarak 34 milyar liranın üzerine çıkartıyoruz. Böylece 2011 yılında da, Millî Eğitim Bakanlığı icracı bakanlıklar arasında en büyük bütçeye sahip olma özelliğini sürdürmektedir.

2011 yılı bütçesinde Sağlık Bakanlığına ayrılan ödenekleri 2010 bütçesine göre yüzde 23,7 artırarak 17,2 milyar TL'ye çıkartıyoruz.

Sayın Başkan, değerli üyeler; 2011 yılı bütçesi vatandaşın sağlık hizmetine erişimini kolaylaştıran bir bütçedir.

2011 yılında aile hekimliği uygulamasını tüm illeri kapsayacak şekilde genişletiyoruz. Aile hekimliği ödeneklerini 2010 başlangıç ödeneğine göre yüzde 146,6 oranında artırarak 1,3 milyar TL'den 3,3 milyar TL'ye yükseltiyoruz. Maliye Bakanlığı olarak yeşil kartlıların özel hastanelerin acil servis ve yoğun bakım ünitelerinden yararlanmasına imkân sağlıyoruz.

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 13

2011 yılı bütçesi üniversitelere personel ve kaynak desteğini artıran bir bütçedir. Özellikle yeni kurulan üniversitelerin öğretim elemanı ihtiyacını hızlı bir şekilde karşılayabilmek için, ilave 8 bin adet atama izni veriyoruz. Üniversitelere ayırdığımız kaynağı reel olarak artırıyoruz. Geçen sene de 7 bin tane ekstra atama imkânı sağlamıştık.

Üniversitelerimizin toplam ödeneğini 2011 yılında yüzde 23 artırarak 11,5 milyar liraya çıkarıyoruz.

2011 yılı bütçesi, üniversite eğitimi ülke geneline yayan bir bütçedir. Bütçe ile 102 Devlet üniversitesine kaynak sağlıyoruz. Hükümetimiz döneminde kurulan 49 yeni üniversiteyle birlikte 81 ilde gençlerimize üniversite eğitimi imkânı sunuyoruz. Bu suretle kentlerimizin sosyal dönüşümünü sağlıyoruz. İnsanımızın istediği yerde üniversite eğitimi alabilmesini mümkün kılıyoruz.

2011 yılı bütçesi sosyal güvenlik sistemini destekleyen bir bütçedir.

2011 yılında Sosyal Güvenlik Kurumuna toplamda yüzde 11,1 oranında artışla 62,4 milyar liralık bir transfer yapmayı öngörüyoruz. Bu kapsamda Sosyal Güvenlik Kurumu'na 2011 yılında açık finansmanı için yapılacak transfer tutarı ise, yaklaşık 30,6 milyar TL olarak öngörülmüştür.

2011 yılında SSK ve BAĞ-KUR emeklilerine enflasyonun üzerinde zam yapıyoruz. En düşük emekli maaşını yıllık bazda yüzde 21,7 oranında artırıyoruz.

2011 yılı bütçesi çiftçimize destek olan bir bütçedir.

Çiftçimizin alan ve ürün bazında üretiminin desteklemesine devam ediyoruz. Bu kapsamda 6 milyar liralık destekleme ödemesi yapmayı planlıyoruz. Tarım kesimine yapılacak transferlerin toplamının ise 9,8 milyar düzeyine ulaşacaktır.

2011 yılı bütçesi mahallî idarelere desteği artıran bir bütçedir.

Bu manada, 2011 yılı bütçesinde mahallî idarelerin gelir paylarını yüzde 10,7 oranında bir artışla 23,7 milyar TL olarak öngördük. Ayrıca kırsal kesimin altyapısını desteklemek amacıyla KÖYDES ve BELDES Projelerine toplam 950 milyon TL kaynak ayırdık.

Bunların yanı sıra, devredilen Köy Hizmetleri personelinin maaşları için il özel idarelerine transfer yapmaya devam ediyoruz.

Sokak aydınlatma bedellerini Hazine'den ödemeyi sürdürüyoruz.

Belediyelerin katı atık tesisi yapımını destekliyoruz.

Atık su arıtma tesislerine enerji desteği sağlıyoruz.

Bu suretle 2011 yılında mahallî idarelere toplamda 27 milyar TL tutarında destek sağlamayı öngörüyoruz.

2011 yılı bütçesi bilimi ve ARGE'yi destekleyen bir bütçedir.

2011 yılı bütçesinde başta TÜBİTAK ARGE projeleri olmak üzere, üniversite ve sanayi kesimi ARGE projelerini desteklemeye devam ediyoruz.

Bu çerçevede TÜBİTAK'ın 2010 yılında 625 milyon TL olan ödeneğini yüzde 28 oranında artırarak 2011 yılında 800 milyon TL'ye çıkarıyoruz.

Üniversitelerin ARGE ödeneklerini yüzde 23 oranında artırarak 480,4 milyon TL'den 547 milyon TL'ye çıkarıyoruz.

2011 yılı bütçesi bölgesel gelişme projelerinin tamamını destekleyen bir bütçedir.

2011 bütçesi GAP, DAP, Konya Ovası gibi bölgesel projelere kaynak aktarmaya devam eden bir bütçedir.

Özetle 2011 yılı bütçesi, AK Parti hükümetlerinin diğer bütçelerinde olduğu gibi ülkemizin dört bir tarafına yatırımları götüren, reel kesimi destekleyen, sosyal ve ekonomik kalkınmaya odaklanmış, toplumsal refahı artırmayı amaçlayan, ekonomik ve mali istikrarı pekiştiren bir bütçedir.

Sayın Başkan, değerli üyeler,

Şimdi de sizlere 2011 yılı bütçe büyüklüklerini açıklamak istiyorum.

2011 yılı Merkezî Yönetim Bütçesinde,

Bütçe Giderleri	312,5 milyar TL
Faiz Hariç Giderler	265 milyar TL
Bütçe Gelirleri	279 milyar TL
Vergi Gelirleri	232,2 milyar TL
Bütçe Açığı	33,5 milyar TL
Faiz Dışı Fazla	14 milyar TL

olarak öngörülmüştür.

Buna göre 2010 yılsonu gerçekleşme tahminleriyle kıyaslandığında

Bütçe Giderleri	Yüzde 5,2
Faiz Hariç Giderler	Yüzde 7,1
Bütçe Gelirleri	Yüzde 10,4
Vergi Gelirleri	Yüzde 10,5

oranında artış gösterirken, faiz giderleri ise yüzde 4 oranında azalış

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 14

göstermektedir.

Bütçe giderlerinde artışı kontrol altına alıyoruz, bütçe gelirlerinin giderlerden daha fazla artmasını öngörüyoruz. Bu suretle bütçe açığının millî gelire oranını yüzde 4'ten yüzde 2,8'e düşürmeyi hedefliyoruz.

Bu gelişme bütçe açığının azaltılmasına yönelik politikamızın bir sonucudur. Daha önce de söylediğim gibi bu oran Maastricht kriterlerinde belirlenen yüzde 3'ün altındadır.

312,5 milyar lira olarak belirlenen 2011 yılı bütçe giderlerinin ekonomik sınıflandırmaya göre dağılımı ise şöyle belirlenmiştir.

Personel Giderleri	72,3 milyar TL
Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Katkısı	12,7 milyar TL
Mal ve Hizmet Alım Giderleri	30 milyar TL
Faiz Giderleri	47,5 milyar TL
Cari Transferler	115,8 milyar TL
Sermaye Giderleri	21,7 milyar TL
Sermaye Transferleri	4,3 milyar TL
Borç Verme	6,4 milyar TL
Yedek Ödenekler ise	1,7 milyar TL'dir.

Şimdi de sizlere 2011 yılı Merkezî Yönetim bütçe gelirleri hakkında kısaca bilgi vermek istiyorum.

Bütçe Gelirlerini	279 milyar TL,
Vergi Gelirlerini	232,2 milyar TL,
Vergi Dışı Gelirlerini ise	46,8 milyar TL

olarak tahmin etmekteyiz.

Bazı vergi türlerine ait 2011 yılı tahminlerimizi de sizlerle paylaşmak istiyorum.

Gelir Vergisi	47,3 milyar TL
Kurumlar Vergisi	23,1 milyar TL
Dahilde Alınan KDV	26,8 milyar TL
İthalde Alınan KDV	41 milyar TL
Özel Tüketim Vergisi	61,1 milyar TL
Motorlu Taşıtlar Vergisi	5,9 milyar TL
BSMV	4,3 milyar TL
Harçlar	7,8 milyar TL
Damga Vergisi ise	5,7 milyar TL.

olarak öngörülmüştür.

Sayın Başkan, değerli üyeler; 2011 Yılı bütçesi bir seçim bütçesi değildir, malî disipline devam ediyoruz.

AK Parti iktidarlarının bundan önceki 8 yıllık bütçe karnesinde olduğu gibi 2011 yılı bütçesi de malî disiplin anlayışı çerçevesinde hazırlanmıştır. Harcamalarımızı sağlam gelir kaynaklarına dayandırmaya çalışıyoruz. Seçim ekonomisi uygulamıyoruz. Seçim bütçesi hazırlamıyoruz. Bugüne kadarki bütçe performansımız da malî disiplin anlayışına bağlılığımızın en önemli göstergesidir.

2011 yılı bütçesinde faiz giderlerimizi azaltırken faiz hariç giderleri ise nominal büyüme oranının biraz altında artırıyoruz. Diğer yandan bütçe gelirleri ve vergi gelirlerimizde ise nominal büyüme oranında bir artış öngörüyoruz. Bu suretle 2011 yılı bütçe açığını, 2010 yılı gerçekleşme tahminine göre yaklaşık yüzde 24 oranında düşürmeyi hedefliyoruz. Böylece bütçe açığının millî gelire oranını daha önce ifade ettiğim gibi yüzde 4'ten 2011 yılında yüzde 2,8'e indirmeyi hedefliyoruz.

Bu dönemde faiz yükünü azaltmaya devam ediyoruz.

Bu noktada faiz giderleriyle ilgili çok çarpıcı bir tabloyu tabii ki sizlerle paylaşmak istiyorum. 2002 yılında faiz giderlerimizin gayrisafi yurtiçi hasılaya oranı yüzde 14,8 idi. Biz bu oranı 2009 yılsonunda yüzde 5,6'ya düşürdük. 2010 yılsonunda ise bunu daha da çekerek yüzde 4,5'e indirmeyi öngörüyoruz. 2011 yılındaysa yüzde 3,9 olarak öngördüğümüz bu oranın Malî Plan dönemi sonunda yüzde 3,4'e düşmesini hedefliyoruz. 2011 yılında yüzde 3,9 olarak öngördüğümüz faiz giderlerinin millî gelire oranı, 1992 yılından bu yana en düşük oranı ifade etmektedir. Aynı şekilde 2011 yılında yüzde 15,2 olarak öngördüğümüz faiz giderlerinin bütçe içindeki payı 1985 yılından bu yana ulaştığımız en düşük orandır.

Başka bir açıdan baktığımızda 2002 yılında topladığımız her 100 liralık verginin yaklaşık 86 lirası faize gidiyordu. 2010 yılı sonunda ise 100 liralık verginin 24 lirası faize gitmiş olacak. Malî Plan döneminde ise bu tutar 18 liraya kadar düşecektir. Bu suretle bütçemizdeki faiz yükünü azaltarak vatandaşlarımıza hizmet götürmek için daha fazla kaynak ayırabiliyoruz.

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 15

Sayın Başkan, değerli üyeler; vergi politikalarımızın temel amacı istihdam ve büyümeyi desteklemektir.

Bu çerçevede, İstihdam üzerindeki vergi ve prim yükünü azalttık. 2008 yılından itibaren gelişmiş ülke örneklerinde olduğu gibi, asgari geçim indirimi müessesesini gelir vergisi sistemimize dahil ettik. Böylece ücretlinin medeni ve ailevi durumunu dikkate alarak, asgari ücretin yarısından başlamak üzere ücretlilerin gelirlerinin büyük bir kısmını, bazı durumlarda ise tamamını vergi dışı bıraktık. Buna göre asgari ücretli için asgari geçim indirimi öncesinde yüzde 11 olan gelir vergisi yükü, bekâr ve çocuksuz çalışanlarda yüzde 5,2'ye, evli ve iki çocuklu olanlarda ise yüzde 2'ye inmiştir. Evli ve 4 çocuklularda ise asgari ücretin tamamı vergi dışı bırakılmıştır.

Diğer taraftan, özel sektörde istihdam edilen sigortalılar için ödenen malullük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primlerinden işveren hissesine isabet eden tutarın yüzde 5'lik kısmının Hazine tarafından karşılanması uygulamasına geçtik. Bu uygulamalar neticesinde, ülkemizde istihdam üzerindeki vergi yükünü önemli ölçüde azalttık. Yani daha önce yüzde 19,5 olan işveren prim katkısı yüzde 14,5'a kadar düşürüldü. Böylece evli ve iki çocuklu ortalama ücretli üzerindeki vergi yükü sıralamasında OECD ülkeleri arasında 2007 yılında yüzde 42,7 oranıyla en yüksek ikinci sırada yer alan ülkemiz şimdi 6 basamak gerileyerek yüzde 36,2 oranıyla 8'inci sırada yer almaktadır. Yani burada da aslında kat etmemiz gereken daha bir mesafe vardır.

Kurum Kazançları Üzerindeki Vergi Yükü (2009,%)

Kaynak: OECD

Türkiye 2002 yılında OECD Ülkeleri'nin 2002 yılına ilişkin oranlarına göre 2. sırada yer almaktadır.

Yatırımları destekleyen düzenlemeleri hayata geçirdik.

Yüzde 33 olan kurumlar vergisi oranını 2006 yılında yüzde 20'ye indirdik. Bu sayede Türkiye, kurum kazançları üzerindeki toplam vergi yükü bakımından OECD ülkeleri arasında 2002 yılında yüzde 65 oranıyla 2'nci sırada yer alırken, 2009 yılında yüzde 34 oranı ile 26'ncı sıraya gerilemiştir.

Avrupa Birliği'nin yatırımları teşvik sistemiyle uyumlu bölgesel ve sektörel yatırım teşvik mevzuatını yürürlüğe koyduk ve az gelişmiş bölgelerde kurumlar vergisi oranını yüzde 2 seviyesine kadar indirerek, tahsilinden vazgeçilen vergiler dolayısıyla yatırıma yüzde 70 düzeyinde katkı yapılmasını sağladık.

KOBİ'lerin birleşmeleri sonucunda ortaya çıkan kârları kurumlar vergisinden istisna ettik. Ayrıca, birleşme sonrası üç hesap dönemi boyunca, indirimli kurumlar vergisi oranı uygulanmasına ilişkin düzenleme yaptık. Bu düzenleme ile KOBİ'lerin malî yapılarının güçlendirilmesi, ölçek verimliliğinin sağlanması, rekabet ortamına uyum kapasitelerinin geliştirilmesi ve istihdam düzeylerinin artırılmasını amaçladık.

Kredi garanti kurumlarının faydalandığı kurumlar vergisi muafiyetinin kapsamını genişlettik. Eskiden sadece küçük ve orta ölçekli işletmelere kredi sağlayan kurumlar muafiyetten faydalanırken, ölçek büyüklüğü sınırını kaldırarak kurumların muafiyetten faydalanma kapsamını genişlettik. Artık kredi teminatı sağlayan kuruluşlar sağladıkları kredilerde işletme ölçeği sorunu ile karşı karşıya kalmayacaklardır.

İşsizlik Sigortası Kanununda getirdiğimiz teşvik unsurlarının istihdam üzerinde olumlu etki yapmış olmasından dolayı teşvik süresini bir yıl daha uzattık.

2004 yılı sonuna kadar tamamlanan yatırımlar için 2009 yılsonunda sona eren sigorta primi işveren hissesi teşvikinin uygulama süresini 2012 yılı sonuna kadar uzattık.

Küresel krize karşı başarılı bir gelir politikası uyguladık.

Küresel krizin etkilerini bertaraf etmek amacıyla vergi indirimlerini zamanında uygulamaya koyduk ve zamanında geri çektik. Bu suretle ekonomideki daralmayı yavaşlattık ve mali dengelerdeki bozulmanın kalıcı olmasını engelledik.

Araştırma-Geliştirme faaliyetlerini desteklemeye devam ediyoruz.

ARGE kapsamındaki destek ve teşvik unsurlarını yeniden düzenledik. Ayrıca bu kapsamda ARGE ve destek personelinin yararlandığı vergi indirimi desteğinin 5 yıl boyunca doğrudan firmalara verilmesini sağladık. Buna göre ARGE ve destek personelinin ücretleri üzerinden hesaplanan gelir vergisi, 2013 yılsonuna kadar; doktoralı olanlar için yüzde 90'ı, diğerleri için yüzde 80'i muhtasar beyanname üzerinden tahakkuk eden gelir vergisinden indirilmek suretiyle terkin edilmektedir.

Bu çerçevede 2009 yılsonu itibarıyla söz konusu destekten yaklaşık

623 adet gelir ve kurumlar vergisi mükellefi yararlanmış ve bu kapsamda 262,4 milyon TL düzeyinde gelir ve kurumlar vergisi tahsilatından vazgeçilmiştir. Ayrıca doktoralı olanlar için yaklaşık 3,6 milyon TL, diğer personel için de yaklaşık 71 milyon TL tutarında gelir vergisi stopajı terkin edilmiştir.

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 16

Yapmış olduğumuz bu düzenleme nedeniyle toplam 76 adet ARGE merkezi kurulmuş ve bu merkezlerde 9.800 adet ARGE ve 682 adet destek personeli istihdam edilmesi sağlanmıştır.

AK Parti hükümetleri döneminde vergi sisteminin etkin, basit, adil ve geniş tabanlı olması açısından yapılandırma çalışmaları belirli bir strateji çerçevesinde yürütülmektedir. Bu kapsamda; yeni kurumlar vergisi kanununu çıkardık. Gelir vergisi kanununda önemli değişiklikler yaptık. En yüksek vergi oranını yüzde 45'ten yüzde 35'e indirdik. Böylece OECD ülkeleri arasında en üst dilimin vergi oranı bakımından 2002 yılında en yüksek 9'uncu ülke iken bugün yüzde 35 oranı ile 17'nci sıraya geriledik.

Yapmayı düşündüğümüz ancak bu bütçe dönemine yetiştiremediğimiz Gelir Vergisi Kanununun yeniden yazılması çalışmalarına önümüzdeki dönemde de devam edeceğiz. Ayrıca bu çalışmadan sonra Vergi Usul Kanununu da yenileyeceğiz.

Vergi ve prim borçlarını yapılandırıyoruz.

Küresel kriz nedeniyle vergi ve prim borçlarını ödemede güçlüğü düşen mükelleflerimize vergi ve prim aslından vazgeçmeksizin ödeme kolaylığı getiriyoruz. Tasarı ile ilgili aslında çalışmalar son aşamaya geldi. Muhtemelen yakında Meclisimize sunulacaktır. Şu an itibarıyla kapsamı geniş tutulmuştur..

Gecikme zammını ve tecil faizini düşürdük.

Piyasa faiz oranlarının düşmesini de dikkate alarak aylık gecikme zammını yüzde 1,95'ten 1,4'e indirdik. Bu suretle gecikme zammı oranını yıllık bazda yüzde 23,4'ten yüzde 16,8'e düşürmüş olduk. Bunun yanı sıra yıllık tecil faizi oranını ise yüzde 19'dan yüzde 12'ye indirdik. Yani aylık yüzde 1 düzeyine indirdik.

Mükelleflerin vergi ödemelerini kolaylaştırmak amacıyla vergi tahsilat yetkisi verilmiş bulunan bankaların ve PTT'nin, Gelir İdaresi Başkanlığı Otomasyon Sistemine bağlanıp mükelleflerin cari dönem borçlarını sorgulamak suretiyle tahsilat yapmalarını sağladık. Bu sistemle, hızlı ve hatasız tahsilat yapılmasını ve yapılan tahsilatın eş zamanlı olarak mükellef hesaplarına işlenmesini bu dönemde mümkün kıldık.

Kredi kartıyla vergi tahsilatı yapılmasının önünü açtık.

Protokol imzalanan bankalar aracılığıyla kredi kartı ile vergi ödeme imkânını Ekim 2008'de başlattık. Kredi kartıyla vergi tahsilatı kapsamının genişletilmesi konusunda çalışmalarımıza devam ediyoruz.

Tebliğatları hızlandırmak ve kolaylaştırmak için E-tebliğ uygulamasını getiriyoruz. Mükelleflere vergilendirmeye ilgili olarak yapılacak tebliğin, tebliğe elverişli elektronik bir adres vasıtasıyla elektronik ortamda tebliğ edilmesine ilişkin yasal düzenlemeyi Vergi Usul Kanunu'nda yaptık.

Mükelleflere posta yoluyla, ilan suretiyle ve memur eliyle yapılan tebliğatların yanı sıra bu düzenlemeyle elektronik ortamda da tebliğat yapılması imkânı sağlanacaktır.

Sayın Başkan, değerli üyeler; bu dönemde mükellef haklarını da güçlendirdik.

Vergi incelemelerinde uyulacak esasları belirledik ve vergi incelemelerinde şeffaflığı artırdık. Vergi incelemelerini belirli bir standarda kavuşturmak ve şeffaflığı sağlamak adına bir dizi düzenlemeyi yakın dönemde yaptık. Bu kapsamda, tebliğ ve sirkülerlere aykırı rapor yazılamayacağını yasa ile belirledik. Vergi incelemelerinin belirli sürelerde bitirilmesini öngördük. Buna göre tam incelemelerin 1 yıl, sınırlı incelemelerin de 6 ay içerisinde bitirilmesini kurala bağladık. Rapor Değerlendirme Komisyonları ve Merkezi Rapor Değerlendirme Komisyonu oluşturduk. Vergi İnceleme ve Denetim Koordinasyon Kurulu'nu kurduk. Mükelleflerin uyum maliyetini azaltmak ve mükellef haklarını güçlendirmek için yeni özelge sistemini kurduk. Özelge Otomasyon Sistemiyle mükelleflere verilen özelgeleri belli standarda kavuşturduk ve özelge vermeye yetkili makamlar bakımından uygulama birliğini sağladık ve özelgeleri İnternette yayınlamaya başlıyoruz. Özelgelerin de tabii ki mükellef haklarını korumadaki konumunu da güçlendirdik.

Yurtdışı çıkış yasağı uygulamasını yeniden düzenledik. Mahkeme kararı olmaksızın idarece yurt dışı çıkış yasağı koyma uygulamasına son verdik.

Sayın Başkan, değerli üyeler; vergiye gönüllü uyumu sağlayacak kaliteli ve hızlı ve kapsamlı hizmet sunmaya tabii ki devam ediyoruz.

Vergi İletişim Merkezimiz etkin bir şekilde hizmet sunması için çabalarımıza devam ediyoruz..

Mükelleflerimizin vergi mevzuatıyla ilgili sorularına yanıt vermek ve bilgi desteği sağlamak amacıyla danışmanlık hizmeti sunan Vergi İletişim Merkezinin faaliyet alanını genişlettik. Kayıt dışı ekonomi ile mücadele kapsamında vergi kayıp ve kaçaklarını önlemek amacıyla Türkiye genelinden telefonla yapılan ihbarları VİMER üzerinden almaya başladık.

Mükelleflere yönelik olarak Kısa Mesaj Bilgilendirme Servisini kurduk ve yaygınlaştıracacağız.

Kısa Mesaj Bilgilendirme Servisi ile kullanıcılara otomatik bildirimlerin iletilmesi ve kullanıcıların sorgulama yaparak cevap alması şeklinde sunulan hizmetin yaygınlaştırılarak

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 17

sürdürülmesini sağlayacağız. Bu kapsamda, sistemin tanıtımına yönelik faaliyetler ve kullanım maliyetlerinin düşürülmesi yönünde çalışmaları gerçekleştireceğiz.

Vergi Bilir Projesiyle çocuklarımıza vergi bilincini aşıyoruz.

Çocuklarımızda vergi bilincini yerleştirebilmek amacıyla Millî Eğitim Bakanlığı ile ortaklaşa yürüttüğümüz Vergi Bilir Projesi kapsamındaki eğitimlere 2010-2011 eğitim-öğretim yılında da tüm hızıyla devam edeceğiz.

Vergi gelirleri içindeki dolaysız vergilerin payının hesabının sosyal güvenlik primleri de dikkate alınarak yapılması gerekiyor.

Türkiye 2008 yılı içerisinde sosyal güvenlik primleri dahil olmak üzere toplam vergi gelirleri içinde dolaysız vergilerin payı açısından yüzde 53,9 oranıyla OECD ülkeleri arasında Meksika'dan sonra en düşük ikinci ülke konumundadır. Dolaysız vergilerin toplam vergiler içindeki payı açısından OECD ortalaması yüzde 69,1 olup, bu oran Meksika'da yüzde 39,3, Polonya'da yüzde 61,8 ve Macaristan'da yüzde 62,8'dir. Uluslararası mukayesede Türkiye'nin sıralamasının bu şekilde olması dolaylı vergiler tahsilatının diğer ülkelere göre fazla olmasından değil, ülkemizde gelir ve kazançlar üzerinden yeterince vergi alınamamasından kaynaklanmaktadır.

2009 yılı için sosyal güvenlik primleri hariç tutulduğunda ise, ülkemiz dolaysız vergilerin toplam vergiler içindeki payı açısından yüzde 39,4 oranıyla OECD ülkeleri arasında en düşük üçüncü sırada olup, bu oran Meksika'da yüzde 30,1, Slovakya'da yüzde 38,2 ve Polonya'da yüzde 41,9 düzeyindedir.

Sayın Başkan, değerli üyeler; ülkemizde vergi yükü yüksek değildir.

Sosyal güvenlik primleri de dahil olmak üzere Türkiye, vergi yükü sıralamasında OECD ülkeleri arasında 2008 yılı için yüzde 23,5 oranıyla Meksika'dan sonra en düşük vergi yüküne sahip ülkedir. OECD ortalamasının yüzde 35,8 olduğu genel vergi yükü karşılaştırmasında Meksika yüzde 20,4 oranı ile son sırada, biz ise dediğim gibi 29'uncu sıradayız. Buna rağmen ülkemizde bazı akaryakıt ürünlerinde vergi yükünün yüksek olması, sadece akaryakıt değil tabii, telekomünikasyon, otomotiv sektöründe vergi yükünün yüksek olması, genel vergi yükünün yüksek olduğu doğrultusunda bir algıya sebep olmaktadır. Zira OECD ülkeleri arasında benzin açısından yüzde 66,8 oranıyla en yüksek konumda olan ülkemiz, motorinde yüzde 57,1 oranıyla ikinci sırada yer almaktadır.

Kayıt dışı ekonomiyle mücadele tabii ki bizim temel önceliğimiz olmaya devam etmektedir.

Biz bu dönemde, daha önce de ifade ettiğim gibi, Kayıt Dışı Ekonomiyle Mücadele Stratejisi Eylem Planını güncelleyeceğiz. Gelir idaremiz bu konuda tabii ki çalışıyor. Burada aslında önemli olan, bizim, toplumun tüm kesimlerini bu mücadeleye katmamızdır.

Merkezi Risk Analizi ve Katmanlaştırma (MERAK) Projesiyle riskli kurumlar vergisi mükelleflerini tespit ediyoruz. Kısaca MERAK olarak adlandırdığımız Merkezi Risk Analizi ve Katmanlaştırma projesini geliştirdik. Böylece kurumlar vergisi mükelleflerinin iç ve dış kaynak verileri kullanılarak riskli olanlarının bütünüyle istatistikî yöntemlere dayalı olarak tespit edilmesini sağladık. Proje kapsamında incelemeye sevk edilen mükelleflerin inceleme sonuçlarına göre yaptığımız değerlendirmelerde modelin tespitlerinde büyük başarı sağladığını gördük.

Yine, KDV İadelerinde Risk Analizi Projesi uygulamasına başladık ve bu sayede, iadeleri tek merkezden ve otomasyona dayalı olarak değerlendiriyoruz.

İade talep eden mükellefler üzerinde daha hızlı ve etkin bir risk analizi yapılarak haksız iadelerin engellenmesi amacıyla KDV İadesi Risk Analizi Projesi geliştirdik ve uygulamaya koyduk.

Yine, E-fatura uygulamasının ülke çapında ve tüm mükellefler düzeyinde kullanılabilir hale getirilmesi ile bankacılık ve ödeme sistemlerine entegrasyonu çalışmalarımıza devam ediyoruz.

POS cihazıyla yapılan satış kayıtları ile katma değer vergisi beyanlarını karşılaştırarak uyumsuzlukları tespit ediyoruz. Uyumsuzluk durumlarında mükellefleri öncelikle gönüllü uyuma davet ediyor, gönüllü uyum göstermeyenlerden izahatı yeterli görülmeyenleri incelemeye sevk ediyoruz.

Bandrollü Ürün İzleme Sistemini tabii ki uygulamaya devam edeceğiz. Bu sistem ile tütün mamulleri ve alkolü içkiler sektöründe faaliyet gösteren ithalatçılar, toptan satıcılar ile perakende satış noktaları ve açık içki satış noktalarını kapsayan yaygın ve yoğun saha denetimlerini gerçekleştiriyoruz. Özel Tüketim Vergisi mevzuatında akaryakıt harici petrol ürünlerinden kaynaklı yasa dışı kullanımların önüne geçilmesi amacıyla yeni kontrol ve denetim mekanizmalarını geliştirdik. Bu mekanizmalar 10 numaralı yağ sorununun çözülmesine katkıda bulunacaktır. Bu konuyla ilgili olarak şu anda EPDK'yla bir çalışma içerisindeyiz. Ayrıca çıkardığımız bir genel tebliğ ile özel faturalı satışlarda; KDV'de ihracat istisnası uygulanmasına rağmen ÖTV'de böyle bir istisnanın uygulanmayacağına dair açıklama yaptık.

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 18

Sayın Başkan, değerli üyeler; denetim kapasitesini de artırmaya devam ediyoruz. Bakanlığın vergi inceleme ve denetim amaçlarına ulaşmasını sağlamak ve vergi inceleme ve denetimleriyle raporlamaya ilişkin standart, ilke, yöntem ve teknikleri geliştirmek, vergi inceleme ve denetim birimlerinin uygulayacağı yıllık vergi inceleme ve denetim planını hazırlamak ve uygulamayı izlemek üzere Vergi İnceleme ve Denetim Koordinasyon Kurulunu oluşturduk.

İnsan kaynaklarını güçlendirmek ve denetim elemanı sayısını artırmak amacıyla 2010 yılında 750 vergi denetmen yardımcısı, 315 gelir uzman yardımcısı almış olacağız. Ayrıca, 2011 yılında 1.500 vergi denetmen yardımcısı ve 3.000 gelir uzman yardımcısı almayı planlıyoruz.

Risk Analizi Merkezini kurduk. Vergi denetimlerinin ve incelemelerinin bilgisayar destekli, etkin ve verimli bir şekilde gerçekleştirilmesi amacıyla Risk Analizi Merkezini kurduk. Çeşitli kurum ve kuruluşlardan periyodik olarak alınan ve veri tabanında muhafaza edilen bilgiler; Risk Analizi Merkezi tarafından analiz edilerek, mükelleflerin vergiye gönüllü uyumunun teşviki, etkin ve verimli denetim planlamasının yapılması ve uygulanmasında karar destek sağlanmaktadır.

Sayın Başkan, değerli üyeler; yine Bakanlığımızın teknolojik altyapısını güçlendirmeye devam ediyoruz. Özellikle vergi dairesi işlemlerinin tümünün bilgisayarla yapılarak vergi dairesi çalışmalarında etkinlik ve verimliliğin artırılması ve bilgisayar ortamında toplanan bilgilerden sağlıklı bir karar destek ve yönetim bilgi sisteminin oluşturulması amacıyla geliştirilen vergi dairesi uygulama yazılımlarını vergi mevzuatı değişiklikleri ve yenilikleri doğrultusunda sürekli bir şekilde geliştiriyoruz.

Vergi beyannameleri ve beyanname ekinde istenen bildirim, bilanço gibi belgeleri internet üzerinden alarak, vergi dairelerinin iş yükünü azalttık ve mükelleflere sunulan hizmetin kalitesini arttırdık. Mükelleflere ait tahakkuk ve tahsilat kayıtlarının bir arada görünmesini ve mükellefin hesap bakiyesinin güncel olarak izlenmesini sağlayacak Mükellef Cari Hesap Projesi'nin analiz ve tasarım çalışmalarını tamamladık, yazılım ve test çalışmalarına devam ediyoruz.

Vergi daireleri ile bankalar arasında e-haciz projesinin pilot uygulamasını anlaşma sağlanan 36 banka ile şu anda yürütmekteyiz. Projeye ilişkin yazılımları da iyileştirmeye devam ediyoruz. Mükelleflerin tutmak zorunda oldukları Yevmiye Defteri ve Defter-i Kebir'in elektronik ortamda oluşturulması, onaylanması ve muhafazasına yönelik "Elektronik Defter" projesinin hukuki ve teknik altyapısını tamamlayarak projeyi önümüzdeki dönemde uygulamaya koymayı hedefliyoruz.

Yeni İnternet Vergi Dairesinde verilen hizmetlerin kapsamını genişlettik. Mükellef odaklı idare anlayışından hareketle mükelleflere İnternet üzerinden verilen hizmetlerin artırılmasına yönelik çalışmalara da yoğun bir şekilde devam ediyoruz.

Sayın Başkan, değerli üyeler; siyasi sorumluluk ve riskleri üstlenerek, geleceğin güçlü Türkiye'si için aldığımız kararların ne kadar doğru kararlar olduğunu hep beraber yaşayarak görmekteyiz. 2002 yılından beri uyguladığımız reformlar sayesinde, hiç kuşkusuz ki Türkiye ekonomisi eskiye göre çok daha güçlü ve dayanıklıdır. Ancak ihtiyatı elden bırakmayacak ve temel politikalarımızdan biri hâline getirdiğimiz yapısal reformlara kararlılıkla önümüzdeki dönemde de devam edeceğiz.

Sayın Başkan, değerli üyeler; 2011 Bütçesi'nin ülkemize ve milletimize hayırlı olmasını, ülkemizin refah ve mutluluğuna katkıda bulunmasını temenni ediyorum. Yapacağınız yoğun ve yorucu çalışmalar için Hükümetim ve şahsım adına sizlere tekrar teşekkürlerimi sunuyorum, kolaylıklar diliyorum. Aslında bugün bile beni sabırla dinleyerek bu yorucu dönemin başında yani hakikaten takdire şayan bir tutum izlediniz, size teşekkür ediyorum.

Mustafa Kemal Atatürk önderliğindeki kadın-erkek, genç-yaşlı tüm halkımızın kahramanlıklarıyla yazılmış bir destan olan cumhuriyetimizin ilanının 87'nci yılını üç gün sonra coşkuyla kutlayacağız. Aziz milletimizin ve sizlerin, yaklaşan Cumhuriyet Bayramı'nı da kutluyorum.

Konuşmama burada son verirken sabrınız için, ilginiz için teşekkür ediyorum, hepinize sevgi ve saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Evet, Sayın Bakan, bu geniş açıklamanızdan dolayı size ve bütçenin hazırlanmasında emeği geçen başta Maliye Bakanlığı bürokratları olmak üzere diğer bakanlık ve kuruluş temsilcilerine huzurunuzda teşekkür ediyorum, birleşimi kapatıyorum.

Teşekkür ederim.

Kapanma Saati: 12.36